

Taxa postală
plătițe în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánsági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

21. évfolyam
1933. aug. 31.

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámbor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Millo 18.

Ara 5 lej

Csütörtök, 1933 aug. 31.

5693. EV
ELUL 9.

XVI. EVF.
198 SZÁM.

Meg van oldva és nincs megoldva

Amerika Franciaországba szállít gabonát — mondják a newyorki jelentések. Németország, mint jelentik, Hollandiában keres gabonapiacot magának. Rotterdamban megjelent a francia buza. Angliából jelentik, hogy az angol piac is kínálatra jelentkezett Franciaország. Ez az, amire az ember aztán rámondja, hogy megáll az esze. Ugyanis most állapodtak meg az államok valami buzaegyezmény címen, ha jól értettük. Ezzel szemben olyan államok, amelyek eddig soha nem exportáltak, most vesztül exportálni kezdenek. Így akarják az előíranyozott árat betartani? Attól féltünk, hogy pont úgy lesz a bizonyos vetésterület-csökkenéssel is. Azt is csak azért írták alá, mert az ideje még nem kell betartani. Ámbátor jobb is, ha nem tartják be, mert mi lesz, ha egyszer elfagy a vetés, vagy megeszi a sáska, akkor ugye jó lenne megenni a lecsökkentett területeket is? Már előre látjuk, hogyan fog ez az egész ügy a feledésbe merülni. Ugy fognak vetni, ahogy most exportálnak.

Négerék és hitleri léberek

Két hír jött egy napon Berlinből. Az egyik arról szól, hogy a hamburgi rendőrség panaszt tett a kormánynál, hogy kampószerzetek az utcákon bántalmazzák azokat a négereket, akik az egykori német kolonájakról származtak a birodalomba és Hamburgban vagy egyéb német kikötővárosban alapították meg egyszínű táborukat. A rendőrség jelentésében ezeket írja: „A háború során ezek az afrikaiak a német védőeszközök között harcoltak és hebefitarsaik közül néhányan bizony a Németországhoz való hűségüket életükkel fizették meg. Ezek tehát inkább köszönetünket és nagyrabecsülésünket érdemlik meg, mint azt, hogy bántalmazzák őket. Nem lehet tünni, hogy a nyilvánosság előtt szidalmazzák, vagy guayolják őket.”

A másik hír viszont arról szól, hogy a kiterített németország zsidóknak egy része akciót indított arra, hogy egyesületben tömörülve védjék meg érdekeiket. Mindegyik „kiszájitott” azon igyekszik, hogy a német új kurzus keretei között a megsegényesült bélyegével bár, de benső megélhetési ösztöntől hajtvá valahogyan elhelyezkedjen ott, ahol vagy évek óta élt, vagy ahol már szülei és elődei is léteztek. Az objektívitás távlatából nézve ezeket a jelenségeket, az embernek valóban megáll az esze. Hogy legyen állam Európában, amely „forradalmi” uton jött létre vagyis a néptömegek akarataiból és íme, a legelőkelőbb emberiség kellékét is mellőzve, egész embercsoportokat tesz ki az ucca söpredéke zsákmányának. Visszatérve, de nyilván átmeneti dolog ez, hiszen az erők törvénye, hogy keressék az egyensúlyt és megtalálják. A forradalmat nem lehet állandósítani és az emberi belátás mégis csak győzni fog. Az egyensúly munkáját elvégzi maga az élet. Ennek a jelét látjuk a hamburgi rendőrségnek a négerekkel szemben való állásfoglalásában. A másik esetben azonban az emberi hitvánság állandósulását tapasztaljuk. A kiterített máris szervezkednek. Nem hisznek az emberiség érvényesülésében, ők a maguk alacsonyrendűségéből kinyúlva — „A hitvány lelkük epednek a hitvány-ságerért” — be akarnek gyökeresedni a hitlerizmusba. Az asszimiláció ördögi szelleme ez. Más körülmények között el lehet kendőzni, de a hitleri keretek elesein és plasztikusan mutatják az ilyen törekvések csufságát. Most hogy odaállítjuk őket a négerék mellé, látjuk, mennyivel feketébbek.

Tizezer vagon gabonát adott el Románia az I. G. Farbenindustriának

A Farbenindustrie gyógyszerrel és anilinfestékkel fizet. Nagymennyiségű tojást is vesz Németország. Aláírták a román-lengyel kereskedelmi szerződést

Bucuresti-Bukarest, augusztus 30. Az Uj Kelet tud. Ismertes, hogy a román kormány és a német Farbenindustrie és az AEG között tárgyalások indultak abból a célból, hogy Románia jelentősebben felemelje a Farbenindustrie, illetve az AEG árúinak importkontingensét, melynek ellenében kompenzációs alapon Németország gabonát vásárolna Romániától. Mint hivatalos helyről jelentik, a legutolsó pillanatban, ma délután 12 óra körül végleges megállapodás jött létre a kormány és az I. G. Farbenindustrie megbízottai között, úgy látszik hogy az AEG kieszott ebből a tárgyalásból, mert a hivatalos jelentés erről a nagy villamos cégről nem emlékszik meg. A bejelentés szerint az I. G. Farbenindustrie 680 millió lej értékben fog gabonát összevásárolni, illetve átvenni, míg ennek megfizetésén 544 millió koronpanzációs importot engedélyez a kormány, mely összeg természetesen felül van az eredeti kontingensén. A megállapodás értelmében az I. G. Farbenindustrie megbízottai már is megkezdik gabonavásárlásukat az országban, a kormány számlájára. Ugyan csak a kormány számlájára a felvásárolandó 10 ezer vagon gabona ellenében, az említett értékben anilin festék és gyógyszerészeti cikk fog befutni az or-

szágba. Az érték kieserése után a kompenzációs mérleget lezárlják. Mint a megelőző tárgyalásoknál már tisztázódott is, a szóban forgó gyógyszerészeti cikk túlnyomó részben neosalvarsan lesz. Ugyancsak ebből a forrásból származó hír szerint a román kormány ezenkívül még egy jelentős megegyezést létesített a német kormánnyal. Megállapodtak abban, hogy a német kormány igen jelentős mennyiségű tojást fog vásárolni Romániában. Ez a megegyezés nagy jelentőséggel bír, miután a romániai tojásexport Hitler óta elvesztette a németországi piacot. A kormány különben még egy jelentős export megegyezésről számolhat be. Ugyancsak déli 12 óra körül Tilea ideiglenes ipariügyi miniszter és Arciszenszki bukaresti lengyel követ aláírták a román-lengyel kereskedelmi egyezményt, amely az utóbbi hetek hosszú tárgyalásainak eredménye. Az egyezmény egyelőre az év végéig szól, de meghosszabbítható. Az egyezmény alapján a két ország reciprok importkontingenset kapott. Románia kontingensét kapott Lengyelországtól friss és száraz gyümölcs, olajmagvakra, bőrökre és cellulózra. Lengyelország importkontingensét kapott nyersanyagokra, fémgyártmányokra, koksza, textiliparra.

Minden ellenkező híresztelés ellenére számolni lehet Titulescu római látogatásával

A jugoszláv lapok frontot változtattak Mussolini szanálási tervével szemben

Belgrad, augusztus 30. A lapok frontot változtattak a középeurópai szanálási terv kérdésében. Párizsi értesülések alapján most már kevesebb gyanakvással követik Mussolini erőszaktevéseit Középeurópa reorganizációja tekintetében. Számolni lehet — minden ellenkező híresztelés ellenére — Titulescu római látogatásával, aki a kisanatant képviselőként fog tárgyalni Mussolinival. A belgrádi lapok rámutatnak ezzel kapcsolatban arra, hogy Románia a kisanatant egyedüli állama, amelynek barátsági szerződése van Olaszországgal, másfelől Titulescu már több ízben, így legutóbb a néghatalmi szerződés megkötésénél, is dokumentálta tudta hogy jól képviseli a kisanatant érdekeit.

A londoni Daily Telegraph diplomáciai körökből vett értesülései szerint a hatalmak kormányai még semmilyen irányban nem hoztak döntést a középeurópai kérdésről. A helyzet kulcsa bizonyára Mussolini kezében van. Olaszország kétségtelenül hasznát fogja látni annak, ha Triesztben szabad zónát

ad, mert Ausztria olaszországi hajógyárakban fog megrendeléseket eszközölni kereskedelmi flottájának építése során. A lap egyébként közli azt az információját, hogy Franciaország és Anglia bizonyos mértékben támogatja a Mussolini szanálói törekvéseit. Daladier legutóbbi beszédében ilyesfélét hangoztatott és Angliában is megvan a hajlandóság az elgondolás elfogadására és a középeurópai szanálási erkölcsi segítségben való részesítésére mindaddig, amíg esetleg újabb kölesönt nem akarnának igénybe venni Angliától, ami a jelen pillanatban és a közeljövőben nem volna kellemes az angol kormánynak.

Svájcba várják a magyar kereskedelmiügyi minisztert. Bernből jelentik: Fabinyi magyar kereskedelmiügyi minisztert közelebből Svájcba várják, ahol az elektromos vasutvosalakat fogja tanulmányozni és érdeklődni fog a vasut és az autó versenyéről.

VILÁG TÜKRE

A skandináv államok és a kampószerzet

Milyen álláspontot foglalnak el a külföldi országok az új német kurzussal szemben? Miért volt az, hogy a skandináv országok aránylag sokkal kevesebb emigránst fogadtak be, mint a többi Németországgal határos államok? Mindezek előtt bizonyára azért, mert skandináv gazdasági élet sokkal szűkebbre szabott, minden más országnál is, azonfelül az emberek, akik kimenekülni voltak kénytelenek Németországból, nem tudtak tiszta képet alkotni maguknak az északi országokban uralkodó politikai helyzetről. Mégis úgy volt, hogy a politikai menekültek inkább Dániához fordultak menedékkéért, mint Svédországba és Norvégiába inkább zsidó orvosok és ügyvédek menekültek, akiket a kormány és a két ország társadalma nagyon szívesen és igen sok esetben hathatós segédkezet nyújtva, támogatott. Eltekintve azoktól az országoktól, amelyeket közvetlenül fenyeget a barátságos Németország részéről a háború, mint Csehszlovákiát, Lengyelországot, Franciaországot és Ausztriát, a nacizmus az északi országok számára akut veszedelemként jelent kulturális, gazdasági és politikai tekintetben. Nagyon jól felismerhető ez a veszedelem az észak három fővárosában. Skandinávia ezért abszolút védelmi állásba helyezkedett a kampószerzet veszedelem ellen. Jellemző, hogy a barna birodalom uszályhordozói Svédországból kapták az első csunya leégést. Goering a svéd sajtót, meg akarta rendszabályozni és diktálni szeretett volna az újságoknak, hogy hogyan írjanak a hitleri Németországról és annak rémségeiről. Olyan pontot kapott északi „fajtestvéreitől”, amit nem lehet könnyen elfelejteni. A svéd vezető férfiak egyébként határozottsággal jelentik ki, hogy ebben az országban a legtisztább ideális indokoknál fogva is vissza kell utasítani egy olyan mozgalmat, amely elnyomja a szabadság legelemibb megnyilatkozását. A németországi fejlődés egyébként Svédország számára a már amugyis erős krízist még jobban kielezni. A bankoknak olyan nagy a pénzülsőségük, amit ötven év óta nem tapasztaltak. Vannak intézetek, amelyek három százalékos kamatra fogadnak el betéteket, de képtelenek kihelyezni, úgy hogy az ottani államokban zsró-számlájára helyezik el. A nagyobb bankok már leszállították ezt a százalékot is, tisztára azért, hogy ne kelljen nekik betéteket elfogadniuk. Mindezt pedig miért? Tisztára azért, mert a harmadik birodalom politikája bizonytalanná tette mindazokat az országokat a helyzetét, ahol Svédország el szokta helyezni tőkét. Norvégia kevésbé érdekelt a Németországi eseményekkel szemben. Az ország mindazonáltal erősen érzi még azokat a háborús emlékeket, amelyeket a német hadvezetőkől szerzett. Ennek az országnak a lakói majdnem közvetlen közelségből érezték a háborút, partjaink közelségében zajlottak le a tengeri ütközetek és állandóan félnie kellett attól, hogy Németország éppolyan erőszakosan fog eljárni vele szemben, mint Belgiummal. Norvégiának tehát nagy érdeke, hogy a kampószerzetek fegyverkezési örületét csirájában elnyomja és éppen ez okból az ország külpolitikájában erősen ragaszkodik az angol külpolitika irányvonalaival. Mindaddig, amíg Angliában meg van a hangulat a kulturgyalázó német zsidóüldözések ellen és amíg az ostoba felemás gazdasági politika érvényesül Hitleréknél, ami egyfelől a nagyipar leszállítja a béreket, másfelől pedig egyes gvöngébb üzemekeket egyszerűen elrabolnak hitleri terroristák, mindaddig Norvégia nem lesz hajlandó barátságban lépni az új német rendszerrel. Dánia áll a legveszélyeztetettebb pon-

Árai:
5-
g
te
nan csi-
agy vá-
n. Kap-
terakata-
Telefon
ó udvar)
et
éke
42 L
43 L
44 L
45 L
46 L
47 L
48 L
49 L
50 L
51 L
52 L
53 L
54 L
55 L
56 L
57 L
58 L
59 L
60 L
61 L
62 L
63 L
64 L
65 L
66 L
67 L
68 L
69 L
70 L
71 L
72 L
73 L
74 L
75 L
76 L
77 L
78 L
79 L
80 L
81 L
82 L
83 L
84 L
85 L
86 L
87 L
88 L
89 L
90 L
91 L
92 L
93 L
94 L
95 L
96 L
97 L
98 L
99 L
100 L

ton. 1919 óta a német nacionalizmus Észak-schleswigben egy új irredentát kreáltak. Egy bizonyos dán területre igényt tartanak és pedig „nyelvközöségi” okokból. Ez az irredenta most any nyira felburjánzott, hogy a barna ingesek dán területen képeztek ki kampókereszties rohamosztagokat és az észak-schleswig-i nemzeti szocialisták Dániában teljesen berlini mintára dolgoznak északkeleti felvonulásokkal és hadászati sporttal. Csak pár nappal ezelőtt zajlott le Tondern határvárosban egy per, amelynek során kiderült, hogy az ottani kampókeresztiesek gumibotokkal és hajtőeszközökkel fegyverezték fel a munkások nagyrészét, akikkel el tudták hitetni, hogy meg fogják csinálni Dániában rövidesen a szocializmust.

A német nemzeti szocializmus ezenfelül is beavatkozik a dán mezőgazdaságba és a dán ipari tökébe, ezen az természetesen Dánia belső politikájába. Olyan vámpolitikát inauguráltak Hitlerék Dániával szemben, amely véleményük szerint meg fogja ingatni a dán kormányt, amely ma szociáldemokratákból és polgári radikálisokból van összetéve. Különösen haragusan Hitlerék Tauning dán miniszterelnökre, mert jó összeköttetéseket tartott fenn a német szociáldemokráciával és pedig már a háború előtt. Az ország külügyminisztere Munch híres pacifista, aki sokban hozzájárult Dániának önkényes katonai felszereléséhez.

Am a dán munkásság nem nézi telenül a német aknamunkát és Odese kikötőjében az elmúlt napokban már manifestáltak a kampókereszt elleni gyűlöletüket. Egy kampókereszt befutó német gőzös kocszrakományát vonakodtak kirakni. A német árukra a munkásság kimondotta a bojkottot és nem hajlandó német árut vásárolni. Dánia ma is nagyrabecsüli a zsidóságnak a dán szabadlövő politikában való érdemeit és két zsidónak a neve, a Georg és Edward Brandes ott tündöklök még ma is az ország legjobbjai között.

Ezekben az országokban van alapja egy hatalmas európai mozgalomnak, amely szembeállít a német kampókereszttel. Ezek az országok kell, hogy védőbástyái legyenek annak a külturnak, amelyet nem szabad engedni, hogy elpusztuljon a hitleri barbarizmus nyílt, vagy alattomos offenzívájával szemben. (F. M.)

TURISZTIKA

— A Haggibbor Turisztikai Szakosztálya szeptember hó 3-án vasárnap autós kirándulást rendez kizárólag gyakorlott turisták részére a Vlegyászára. Indulás reggel fél 4 órakor. Részvételi díj vendégeknek 105, tagoknak 95 lej. — Ugyancsak 3-án autós kirándulás Félix és Püspökfürdőre. Indulás reggel 5 órakor. Részvételi díj vendégeknek 165, tagoknak 150 lej. Jelentkezni mindkét kirándulásra mind este fél 8-tól fél 9-ig a Haggibbor Kossuth Lajos uca 10. szám alatti klubhelyiségében legkésőbb péntek estig lehet. Tagok kedvezményeinek érvényesítéséhez tagsági könyv felmutatása szükséges.

— Jövőhéten kezdődnek a Haggibbor teastélyek. Még élénken emlékeztében vannak Kolozsvar zsidó társadalmának azok a kellemes délutánok, melyeket a Haggibbor teai nyújtottak. Tekintettel arra a népszerűsége, melyeknek ezen teadélutánok a múltban érveltek, a Haggibbor vezetősége elhatározta, hogy az idei szezonban is megrendezi ezen társadalmi összejöveteleket a változással azonban, hogy ezeket minden hét egy bizonyos napján este rendezze meg. A központi vezetőség a rendezés munkáját a Turisztikai Szakosztálynak osztotta ki, melynek tapasztalt agilitása garancia arra, hogy ezek a teastélyek — ha szerény keretek között is — a legnagyobb siker jegyében fognak lezajlani. A teastélyek előkészítése folyamatban van.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Hogyan látja az osztrák szociáldemokrata párt Németország jövőjét?

Otto Bauer hosszú évekre pesszimiztikusan ítéli meg a helyzetet

Bécs, augusztus hó

Érdekes olvasmány az osztrák szociáldemokraták tudományos folyóiratának, Der Kampf-nak, az a most megjelent két-tós száma, melyet az Internationale párizsi konferenciája alkalmából és annak problémáiról állítottak össze. A vezető cikket Otto Bauer írta. Témája a német fasizmus. A német szociáldemokrácia megsemmisítő erejű vereségének gyökereit a Bauer meglátása szerint 1918-ban nyulnak vissza. A német császárság a hadseregre támaszkodva uralkodott. A hadsereg bukása elsodorta a császárságot és a hatalom a szociáldemokrácia kezébe került. De nem élhetett vele, — mert tartania kellett a győzelmes nyugati burzsoázia megtorló lépéseitől. A proletár diktatura kikiáltására az antant részéről az éhségblokádtól megújítása lett volna a válasz és Németországnak sem kegyere, sem nyersanyaga nem volt az összeomlásra következő időkben. A szénbányák, a nehézipari üzemek államosítását sem méréselte, mert ezt a lépést — az elkobzásuk követte volna hadikárptólás fejében. A nagybirtokok kisajátítása megnehezítette volna az éhező városi proletárok ellátását. Tehát ettől is el kellett állnia. A programjából tehát semmit sem változtatott meg a szociáldemokrácia, de vállalnia kellett a békeszerződés súlyos nemzeti megalázásait, az infláció és a gazdasági krízis minden ódiomát, sőt a vak tömeg előtt reá háramlott a felbőszítés is mindezekért. A békeszerződésért épp úgy, mint a gazdasági bajokért. A fasiszta propaganda azután összegyűjtötte az S. A. és az S. S.-ben a gazdasági harc elhullottait: a felosztott császári hadsereg kenyérelkül maradt tisztjeit, a leállott gyárak tulajdonosait, a proletárokká lesüllyedt kispolgárokat, az alkalmazás nélküli alkalmazottakat, a munka nélküli munkásokat. A pénzt a fasiszta szervezkedéshez a nagypár adta, amely a demokrácia révén is letérhetett volna a munkásság vezető pozícióját, de ezzel nem érte be.

A nagyiparnak maga a demokrácia sem volt igénye, mert a kisebbségi helyzetbe került szociáldemokráciának is jelentős befolyást engedett volna a parlamentben és a szakszervezetek révén az üzemekben. Viszont a nemzeti szocializmus, melyet az ő — a nagyipar — zsoldosai hirdettek az általa pénzelt vezéreket, illetve az államot, melynek apparátusát hatalmukba kezítették, állította a termelés élére. Az állam diktálja a béreket, az árakat, az eladási és a munkafeltételeket. A szociáldemokrácia azt reméli, hogy ez az állami despotizmus megint az ő táborába hajtja az intellektueket, a parasztokat, a kispolgárokat, akik súlyosan szenvednek szabadságuknak, sőt primitív emberi joguknak elvesztése miatt. Viszont erősen kérdéses, hogy ezek az elemek az oroszországi tapasztalatok után a munkásságban fogják-e majd látni azt a táborot, mely a demokrácia feltámadását biztosíthatja számukra. Könnyen lehet, hogy a munkásság győzelme csak a diktátorok személyében és végső célkitűzéseiben jelent változást, az elnyomtatás mérve — lásd a szovjet példáját — azonagy marad. Bauer tisztában van ezzel és a diktatura enyhítését kéri a szovjet uraitól, akik eddig még egy békeszerződést, vagy megnemtamadási szerződést sem voltak hajlandók szociáldemokrata munkástevéreikkel kötni. Akik tehát nem igen fognak hajlani a Bauer kérelmére. Az elégtelen tömegek harcát ereje is erősen legyöngült, amióta a katonaság mechanikai felszerelése megszapordott. Tankokkal, repülőgépekkel és gázzal felszerelt forradalmárokat nehéz elképzelni. — Kivéve, ha a leszerelési tárgyalások során érvényesülni fog Franciaország „milicia” terve, s Németország mai urai eszpedába esnek, felosztják a zsoldos, vagy nevezzük így: a hivatásos hadsereget és a népet fegyverzik fel.

het, hogy a munkásság győzelme csak a diktátorok személyében és végső célkitűzéseiben jelent változást, az elnyomtatás mérve — lásd a szovjet példáját — azonagy marad. Bauer tisztában van ezzel és a diktatura enyhítését kéri a szovjet uraitól, akik eddig még egy békeszerződést, vagy megnemtamadási szerződést sem voltak hajlandók szociáldemokrata munkástevéreikkel kötni. Akik tehát nem igen fognak hajlani a Bauer kérelmére. Az elégtelen tömegek harcát ereje is erősen legyöngült, amióta a katonaság mechanikai felszerelése megszapordott. Tankokkal, repülőgépekkel és gázzal felszerelt forradalmárokat nehéz elképzelni. — Kivéve, ha a leszerelési tárgyalások során érvényesülni fog Franciaország „milicia” terve, s Németország mai urai eszpedába esnek, felosztják a zsoldos, vagy nevezzük így: a hivatásos hadsereget és a népet fegyverzik fel.

A mérges gomba elpusztított egy családot

Három halálos és három súlyos beteg áldozata van a mérges gombának

Csernovie, augusztus 30. Barance faluban a Moraras-család tegnap este gombát vacsoráztott. Reggel a szomszédok arra lettek figyelmesek, hogy a Moraras-család házából kínos nyögések hallatszanak és a ház körül senki sem mutatkozik. Behatoltak a házba, ahol a családfőt Morars Nicolait, feleségét és legnagyobb

leányát holtan találták, a család másik három tagja pedig hörögve vergődött fekhelyén.

A három súlyos beteg Moraras-gyermekek beszállították a kórházba, ahol megállapították, hogy mérges gombát ettek. Az orvosok kijelentették, hogy felgyógyulásukra nincs remény.

Más vidéken bukkant fel az aldershoi rém

Már a katonaság is bekapcsolódik a nyomozásba

London, augusztus 30. Az aldershoi rém bámulatos ügyességgel hiúsítja meg a rendőrség minden erőfeszítését. Most eltűnt Aldershot közeléből és egy másik vidéken, Bedfordshireben jelent meg. Módszerei napról-napra változnak. Legújabb merényletét Bedford közelében követte el egy biciklis lány ellen. Ez a fiatal lány, a 20 éves Miss Hilda Cook, az alkonyi órákban kerékpáron igyekezett hazafelé Bedfordba. Egy kis erdő mellett haladt az országúton. Hirtelen rémülten felsikoltott: a bozótból egy meztelen ember ugrott elő. A magas, szőke férfi nem volt más, mint egy pár sárga bőrkesztyű. Ráugrott a biciklista lányra, öklével fejbe vágta, lerángatta a bicikliről és magával akarta vonszolni a bozótba. Ebben a pillanatban azonban autó

tűnt fel az országúton és gyors iramban igyekezett a támadás helyszíne felé. A meztelen támadó megrémült a közeledő autótól és beszaladt az erdőbe. Az autó utasai kocsijukba emelték az ájult leányt és bevitték Bedfordba. Amikor a leány magához tért, részletes személyleírást adott a támadójáról.

A személyleírás megegyezett a rém eddigi leírásaival. A magas, karsu, szőke, pirosarcu férfi különös ismertető jele hogy ajka fölött egy kis szemölcs van. Ezt eddig minden áldozata megállapította róla.

A nyomozásba most már az angol katonaság is bekapcsolódik. Egyelőre azonban ugrálszik, hogy bajosan fogják elcsipni a rémet, aki most valószínűleg napról-napra változtatja működésének színhelyét.

Befőttes üvegek árai:

0.1	0.2	0.35	0.5	0.7	1 liter
Lei 1.70	2.00	2.35	2.95	3.90	5.00

Uborkás üveg

minden nagyságban literje

lei 2.50

Feketeerdői üvegyári finoman csiszolt asztali üvegszervizek nagy választékban igen előnyös árban. Kapható: KLEIN S. grári üvegerakátában Cluj, Reg. Ferdinand 70. Telefon 3-47. (Bognár és Szántó udvar)

A Francia Állam Gyógyforrásai

VICHY-CELESTINS

Vese, és húlyag-bántalmak, kőszvény, cukorbetegség, artritid-mus gyógyítására

VICHY GRANDE-GRILLE

VICHY HOPITAL

Májbajknál és epe-bántalmaknál.
Gyomor- és bél-bántalmak esetében

Vezérképviselő: **Filippe Finkelstein**, Bucuresti, Str. Câmpineanu 20.

MERA et COMP. AUTOBUSZAI

1933 augusztus 22-től ismét közlekednek KOLOZSVAR — BESZTERCE között.

Indul Kolozsvarról: 6 és 16 órakor
Érkezik Désre: 8 és 16 órakor
Érkezik Besztercére: 10 és 20 órakor

Indul Besztercéről: 5.30 és 14 órakor
Érkezik Désre: 7.30 és 14 órakor
Érkezik Kolozsvarra: 9.30 és 18 órakor

Kényelmes és gyors utazás. — Uj kocsikkal. — Vitéldij: Kolozsvar—Beszterce menet 130 lej, menettéri 240 lej. Indulás Kolozsvarról a főposta mellett autóbussz-állomástól.

Egy regáti falu lakossága véresre vert harminc vasgárdistát

Ha a botosani vasgárdisták falusi bált rendeznek...

Botosani, augusztus 30. Tegnap este Botosani városától négy kilométerre eső Stancesi faul súlyos incidensnek székelye volt.

Az egész falu fellázadt a községben tartózkodó vasgárdisták ellen, akiket borzalmasan elverték.

A véres verekezés többóra hosszat tartott. A rettenetes verekezésnek igen érdekes előzményei vannak. A botosani vasgárdisták egy héttel ezelőtt elhatározták, hogy manifesztációt rendeznek Stancesi községben és úgy ezt a falut, mint a környékeket elárastották falragaszokkal, amely hírül adta, hogy a vasgárdisták Neuculai Dielescu kocsmájában bált rendeznek.

A bála mintegy 30 vasgárdista érkezett meg Botosaniból.

Sandu Valeriu vezetésével, aki a botosani vasgárdisták főnöke és számos botrány főhőse.

A stancesi parasztok, akik valamennyien valamelyik politikai párt tagjai, nem nézték jó szemmel a vasgárdisták

felvonulását. Este a kitűzött időben alig lézengett néhány ember a bálteremmel átalakított kocsmában. A legtöbb falusi legény kívül áldogált, valamire készülve.

Félkilenc óra tájban, Theodor Ciantu, a falu birája bement a kocsmába és az engedély felmutatását kérte a vasgárdisták vezetőjétől. Ez azonban durván megsértette a bírót, mire

a kívülálló legények berohantak és irtózatoss verekezés vette kezdetét.

Csakhamar odagyűlt az egész falu és a 30 vasgárdistát a szószeres értelmében felholtra verték. A vasgárdisták csak úgy tudták megmenekülni a fellázadt falu dühe elől, amely lincseléssel fenyegette meg őket, hogy

összezúzott tagokkal és megtépett ruhájukkal bemenekültek a kukoricásba, ahol az éjszakát töltötték, majd reggel a esendőrok védelme alatt elhagyták a falut.

Nagy élelmezési nehézségekkel küzd a szovjet

Bécs, augusztus 30. Moszkvából érkező hírek szerint a szovjetunió nehézipari népbiztossága javaslatot tett a trösztök és a nehézipari gyárak lépitésére vonatkozólag. A jelentés szerint 1932 októberében a nehézipari tröszt kötelékében 7678 tisztviselő működött. A májusban történt lépités alkalmával már csak 5411-en dolgoztak, július elsején viszont 4864-en. Október óta tehát a személyzeti lépités 36,6 százalék volt, 1933. első negyedében a trösztökön kívüli nehézipari üzemekben 42 ezer alkalmazottat bocsátottak el, vagyis az alkalmazottak 8,6 százalékát. A lépitett tisztviselők és alkalmazottak jórésze más üzemekben kaptak beosztást. A műszaki tisztviselői kart a

központokból átirányították a vidék városainak üzemibe.

A lépitéssel párhuzamosan fizetésredukciók is történtek. Az általános gazdasági helyzet pillanatnyilag Oroszországban nagyon súlyos, a munkások élelmiszer-szeradagolását is csökkentették és különösen szenvednek az új rendelkezések súlya alatt a külföldiek, akik kénytelenek a piacon is beszerezni élelmiszer szükségletüket. A piac azonban oly drága, hogy abból még a jóllétezett alkalmazottak és munkások sem tudnak annyit vásárolni, hogy jóllakjanak és családjukat is ellássák. A rubel értéke állandóan romlik. Szovjetorszag bizonyos területein valóságos éhség dühög.

Nemzeti párt néven egységbe tömörülnek az ir fasiszta pártok

O'Duffy tábornok mindenáron el akarja fogatni magát

London, augusztus 30. O'Duffy tábornoknak, az ir fasiszta vezérének viselkedése mind nagyobb gondot okoz az ir kormánynak. A tábornok semmibe veszi a kormány tilalmát és tegnap Nyugat-Corkban szervezetei fölött szemlélet tartott, amelyen két ingben jelent meg. Most már nyilvánvaló, hogy O'Duffy és vezérkara szántsándékkal elakarja fogatni magát. Az ir történelem tanúsága szerint ilyen intézkedés a nép szemében egy csapásra mártírrá tenné a kétingesek vezetőit és hallatlan népszerűséget biztosítana neki, míg abban az esetben, ha továbbra sem akadályozzák meg tevékenységüket, ezzel a kormány

oly nagyfokú gyengeségről tesz tanuságot, amely teljesen aláásná tekintélyét. Súlyosbitja a kormány helyzetét, hogy az egész ellenzék döntő csapásra készül. Cosgrave és az ellenzéki töredék pártok elhatározták, hogy „nemzeti párt” néven egységes ellenzéki pártot alakítanak, amelynek vezetését O'Duffy tábornokra bízzák. Kétségtelen, hogy ez az elhatározás a küszöbön álló választással áll kapcsolatban, miután az ellenzéki pártoknak az a véleménye, hogy az elmúlt választáson éppen széttagoltságuk volt oka annak, hogy nem tudták megakadályozni De Valera győzelmét.

Ganz Abrahámné

Kóser szakácskönyve

ismét kapható az UJ KELET könyvosztályánál

Ara 180 lei

Egy új cigareta LUX, mely egy új bécsi módszer szerint készül

Éveken keresztül a tudományos kísérletek oda irányultak, hogy a dohányból eltávolítsák a nikotint, azonban az aroma és íz megtartása mellett, amelyek a dohányzást élvezetessé teszik. Kísérletek sohasem jártak nagyobb sikerrel, mint az elismert bécsi denikotinizálási eljárás után elért tökéletesített gyártási módszer. A LUX cigaretták, amelyeket most bocsátottak forgalomba, ezen eljárással készülnek.

Szívjon LUX cigarettát, könnyű és kellemes.

Irakban már a zsidó lakosság is menekülésre gondol

Nagyon komoly a helyzet Irakban

London, augusztus 30. Irakban a helyzet továbbra is komoly. Feysal királynak nagyon nehéz a helyzete az aszirkérdésben, mert ő tiszteletben akarja tartani az európai közvéleményt, kor mánya viszont nacionalista arab politikát akar folytatni. A hadgyimnizterium előakarja léptetni azokat a tiszteket, akik résztvettek a keresztény asz-

szirok lemészárlásában.

A zsidó lakosság is rémtületben van, a zsidó bankárok külföldre mentették át vagyonukat. Mintegy száz keresztény assziri iraki területről török területre akart átmekülni, a török határőrök azonban géppuskával rájuk lőttek és husz menekültöt megöltek.

Creuzot ötszáz kistankot küldött Hitlernek?

Schneider, a Creuzot-gyár igazgatója nem cáfoli

Amszterdam, augusztus 30. Hollandiából érkező hírek szerint párizsi beavartott körök nagy mebotránkozással tárgyalják Creusotnak egy szállítási ügyét. Néhány hónappal ezelőtt Creusot, hogy a vámnál ne leplezhessék le, Hollandián át óriási hadiszter küldeményt szállított Németorszagnak. 500 kiskaliberű tankot szállított ugyanak-

kor, amikor a francia kormány képviselői Genfben leplezték a német hadifelszerelést. Ezt az esetet egy névtelen író „Marchand de Canons” című könyvében meg is írta. Eugens Schneider, a Le Creusot hadi felszerelési gyár igazgatója azonban egyetlen szóval sem cáfolta.

Az V. osztályra még vehet sorsjegyet

Erdély hivatalos főeljárásitójánál:

„ECONOMIA” S. A.

Telefon: 7-59.

Cluj, Piata Unirii No. 23.

Telefon: 7-59.

Kínában is el fognak helyezkedni a német emigránsok

Nagy átalakulások készülnek Kína iparosításában

Bécs, augusztus 30. A Bécsbe emigrált német szociálisták és zsidó intellektuek elhelyezkedési ügyében némi javulás mutatkozik. Az emigránsok Kína felé orientálódnak, ahol újabb nagy átalakulások készülnek, főleg az iparosi tás terén. Új vasuti vonalak, autótutak, kikötők és esatornák építése, elektromossági művek, bányászat és nagyszabású gyáripár indul meg, azonfelül a mezőgazdaság hagyományos módszerei is szakítani akarnak és mindent modern eszközökkel szeretnének átalakítani.

Ehhez pedig iskolázott szakemberekre van szükség. A közegészségügy is nagy újításoknak néz elébe, európai orvosokat, fogorvosokat, gyógyszerészeket, állatorvosokat keresnek, akiket megfelelő javadalmazás mellett alkalmaznának a községek és az állam. Mint-hogy az iskola-ügyet is erősen reformálni akarják, egy nagy reformra van kilátás, főleg a műszaki tanítás terén. Azonfelül a bankok is használhatnak szervező képességgel felruházott tisztviselőket.

Az emigránsok között erős szervezkedési mozgalom van, amelynek célja azokat az intellektueket Kína felé irányítani, aki megfelelő fizikai képességgel rendelkeznek az ottani viszonyok elviselésére.

— Sir John Simon visszaérkezett dél-amerikai útjáról. Londonból jelentik: Sir John Simon angol külügyminiszter visszaérkezett délamerikai útjából Southamptonba.

„SIGI” Prezervatív megbízható, kapható gyógyszerárban és drogueriában.

KÖZGAZDASÁG

Közös gabonaeladási irodát állít fel Románia, Jugoszlávia és Magyarország

Bucuresti-Bukarest augusztus 30. Az Uj Kelet tud. A magyar kormány szenzációs javaslatot adott át a román kormánynak. A javaslat a gabonaértékesítésre vonatkozik és azt célozza, hogy a dunai államok, illetve a gabonaexportálásban a legnagyobb három dunai állam: Magyarország, Jugoszlávia és Románia közös eladási irodát állítsanak fel.

A javaslat a londoni konferencia eredményével szoros összefüggésben áll. Már ekkor tárgyalások folytak abban az irányban hogy az exportáló dunai államok legalább egymás exportját ne akadályozzák. Alapjában véve tehát a javaslatban ennek az elgondolásnak a továbbviteléről van szó, nevezetesen az egyes mezőgazdasági termékek számára egységes eladási árakat próbálnak megállapítani.

Ugyanilyen értelmű javaslatot kapott a jugoszláv kormány is. Román részről kedvezően fogadják ezt a javaslatot. Már ki is jelölték azt a háromtagú bizottságot, amely ebben a kérdésben Budapesten fog tárgyalni.

A gabonaértékesítés kormánybiztosa rendeletet adott ki, amelynek a célja az, hogy a közvetítő kereskedelem spekulációs törekvéseit megakadályozza. Különösen az ártelérés ellen veszi fel a harcot a kormánybiztos. A rendelet szerint csak a vásárokon szabad a gabonát eladni s a kereskedelmi és iparkamarának ellenőrizni kell, hogy milyen mennyiséget és milyen áron adták el. A kereskedelmi és iparkamara erről jeletést adnak ki és azt beküldik a gabonaértékesítési kormánybiztossághoz.

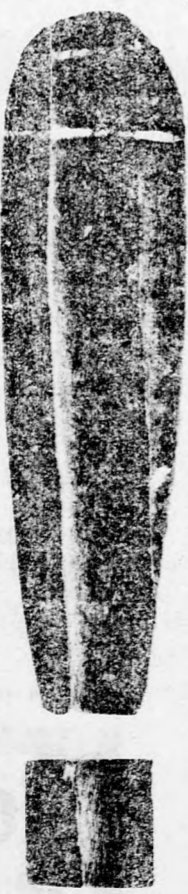
Értékes szépirodalmi művek darabja 20 lej

Szép Ernő: Lila akác	20 Lei
Farrère: A tikárisasszony	20 Lei
Toudouze: Vulkánok ébresztője	20 Lei
Bennett: Mr. Prohack	20 Lei
Bennett: Hugo	20 Lei
Magre: A tigris titka	20 Lei
Fouchardière: Ha nagyjaink visszatérnek	20 Lei
Renard: A bacillusember	20 Lei

Ha butorait időnk vásárolja 3 előnye van

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolhat!

Székely és Réll
butorgyár R. T.
Târgu-Mures, Bucuresti,
Brasov.

A rendelet szerint a malmokat is állandó ellenőrzés alá helyezik, hogy megakadályozzák, hogy a vevők keveréklisz

Még nem döntöttek az angol-szász valuták stabilizációjáról

London, augusztus 30. A nemzetközi piacot nyugtalanítja az a tény, hogy a valutastabilizálás kérdéséről éppoly kevés tudnak dönteni Newyorkban, mint Londonban. A piac idegességét fokozzák azok a hírek is, hogy az angliai parlamenti pártok körében mind több híve

ket kapjanak.

Illetékes helyről közlik hogy a Nemzeti Bank folyósította a 900 millió lejes kölcsönt, mellyel a kormány teljes erővel megkezdi a gabonaértékesítési programjának megvalósítását. A 900 millió lejes kölcsönt a Nemzeti Bank részletekben folyósítja, a kölcsönt a mezőgazdasági hitelintézet zsró-számláján számolják el, de csak egyelőre, mert még végleges megegyezés nincs a Mezőgazdasági Hitelintézet és a kormány között. A pénzügyminisztérium 900 millió lej értékben kincstári jegyeket szolgáltatót át a Nemzeti Banknak. Ezek a kincstári jegyek mint megirtuk, az állam behozatali engedélyekből származó jövedelmek kötik le. A Banca Nationala a stabilizációs kölcsönből 400 milliót és a Dezvoltarea kölcsönből 500 milliót folyósít.

akad az inflációs politikanak.

Beavatott helyről származó értesülések szerint az angol font értékének újabb esikkenése Montague Norman amerikai tárgyalásaival hozható összefüggésbe. Zürichben a font 16.60, a dollár 360.50.

Színajában tisztazzák a román-magyar egyezmény körül felmerült ellentéteket

Magyarország kibővítette kereskedelmi kapcsolatait Ausztriával

Bucuresti-Bukarest, augusztus 30. (Az Uj Kelet tud.) Az osztrák-magyar kereskedelmi tárgyalások kedvezően befejeződtek. Ugy Ausztria, mint Magyarország arra törekszik, hogy a fennálló egyezmények kereteit tovább bővítse. Számolnak azzal, hogy októberben újra lesznek osztrák-magyar gazdasági tárgyalások és akkor főként az ausztriai textilipar fogja lényegesen megnövelni Magyarországra az üzletkötés lehetőségeit.

A tárgyalásoknak Románia szempontjából is nagy jelentősége van. Felemlik ugyanis az osztrák fűrészáru hétezer vagonos kontingensét 12 ezer vagonra, a mi az érvényben lévő egyezmény szerint a román fűrészáru kontingensnek 6 ezer vagonról 10 ezer vagonra való felemelését jelenti.

A román kereskedelmi egyezmény értelmében a kontingens felemelése automatikusan történne és csak a lebonyolítás módosításáról kell tárgyalni. Magyarország azonban, amint Tilea miniszternek

Kolozsváron adott nyilatkozatából is kitűnik, az egyezményt a maga részéről önhatalmulag áthágja és így a kedvezőnek ígérkező exporttízletet a romániai faipar nem fogja tudni a maga részére gyümölcsösíteni. A magyarországi áruk importálásának esikkenését a kereskedelmi és iparügyi minisztérium azzal indokolja, hogy már elértük a külkereskedelmi forgalomban az 1:1 szállítási arányt. Hogy a két ország statisztikai hivatala nem egyforma eredményt mutat ki, az az érdekeltek szerint abból származik, hogy a román statisztikai hivatal a petróleumra vonatkozólag a giurgiui értéket veszi alapul és mindig ab magyar határ számítja, hogy a magyar vásárló által térítendő összegben benne van a feladó állomás és a magyar határ közötti fuvardíj tétel is. Ezt a kérdést a szeptemberi színajai tárgyalások alkalmával tisztázni fogják. A tárgyalásokon részt vesz az UGIR és a GYOSZ delegációja is.

Kereslet a román dió és mogyoró után. A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara közli: Hamburgi importőr érdeklődik 15-25 tonnás tételekben új termésű romániai dió és mogyoró után tengeri szállításra alkalmas zsákokba csomagolva ab Galac vagy Konstancia. Csakis elsőrangú exportőrök kötelező mintázott ajánlatait az alanti címre kérjük eljuttatni. Bővebb felvilágosítást Selez ügynökség ad Cluj, Str. Gen. Berthelot 12.

A cukorrépa-termékek európai kongresszusa, Párizsból jelentik: A cukorrépa-termékek nemzetközi szövetsége előkészíti a Párizsba összehívandó európai cukorértekezletet, amelyen az export és import szabályozását fogják megtárgyalni. A konferencia tanácskoznia fog az előnyvámok kiépítését célzó határozati javaslat fellett is.

Beszűntetik a kettős szövetségek használatát az aacheni textilipari vállalatok. Berlinből jelentik: Az aacheni textilipari vállalatok hozzájárulásukat adták ahhoz, hogy az üzemekből a kettős szövetségeket kiküszöböljék. Ezzel az intézkedéssel újabb munkanélküliek fognak elhelyezkedhetni a termelésben.

Bonyodalmak a Banca Moldova kényszerregezsége körül. Bukarestből jelentik A Banca Moldova kényszerregezségével kapcsolatban érdekes határozatot hozott a törvényszék, mely a privilégizált hitelezők jogigényét vizsgálja meg. A bank kényszerregezségi eljárása folyamán a

követelések verifikálása alkalmával a törvényszék olyan határozatot hozott, amely szerint mindazok a hitelezők, akiknek a követelése a kényszerregezségi törvény 20. szakasza értelmében nem esnek a kényszerregezség hatálya alá, az adós ellen kielégítési végrehajtást vezethetnek s foganatosíthatnak. A törvényszéknek erre az ítéletére hivatkozva, a Banca Moldova több olyan hitelezője, akik inkasszómegbízásai révén érdekeltek a kényszerregezségnél, a bank ellen végrehajtást kértek és a bank követeléseinek, illetve künlevőségeinek egy részét lefoglaltatták.

Kolozsvári drogéria kényszerregezsége. Fodor Viorel, a kolozsvári Viorel drogéria és az Adealul könyvkereskedés tulajdonosa kényszerregezséget kért. A hitelezőknek öt év alatt fizetendő 40 százalékos tételt ajánlottá el. A kényszerregezségnél az az oka, hogy Fodor Viorel a Banca Agraratól korábban megvásárolt Ardealul könyv- és papirkereskedés vételárának fedezetére váltókat adott. Ezekből a váltókból 600 ezer lej értékű maradt kiegyenlített, melyet a Banca Nationala peresített. Fodor több oldalról tárgyalásokat folytatott a kibontakozás ügyében, melyeknek sikere esetén a kényszerregezségi kérését visszavonná. Egyik oldalon a Banca Nationalal tárgyal, hogy a váltókat prolongálják, másik oldalon a szamosújvári görögkatolikus egyházzal folytat tárgyalásokat, hogy a könyv- és papirkereskedést átvegyék.

Katasztrófálisan lecsökkent a tőkekamat adó. A hitelintézetek forgalmának visszaesése folytán a tőkekamatadó katasztrófálisan lecsökkent. Így amíg a múlt év első harmadában az aradi pénzügyigazgatóság 4 millió 892 ezer lejt inkasszált, ebben az évben 951 ezer lej volt a bevétele ebből az alpból.

Dr. Schreiber Istvánné hazaérkezett és a francia nyelvtanítást kezdők és haladók részére szeptember 1-én megkezdte. Str. Regina Maria 38. II. Telef. 707.

A Haggibbor hírei. Felszólíthatnak a Haggibbor futballszakszabályának azon leigazolt tagjai, akik a vezetőség által közzétett ívet még nem írták alá, hogy ebbeli köteleességüknek a mai, csütörtök esti játékosértekezletig, különös tekintettel a vasárnap meginduló bajnoki szezonra, feltétlenül eleget tegyenek, mert ellenesetben kiteszik magukat a vezetőség szigorú fegyelmi eljárásának.

Szederkényi Anna. Felszabadultam. A kitűnő író a ma asszonyának és vergődő korunknak legizőbb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Első kolozsvári fiunevelő intézet

kifogástalan ellátással, gondos felügyelettel és tanárok által vezetett korrepetálással, jobb családok bármely középiskolájába járó gyermekeit felveszi.

Információval és prospektussal szívesen szolgál

Simion Ilesiu tanár Cluj, Str. Elisabeta No. 36.

Tolsztoj

a 20. század mérlegén

Írta: Dr. Stern Ignác.

A világhírű író biográfiája napjaink megvilágításában.

Ara 10 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Az UJ KELET

olcsó könyvek

Smedley: Magányos asszony	147 Lei
Patentrot: Pénz	87 Lei
Juhász: Hősök, tudósok, emberek	147 Lei
Molnár Ferenc: Harmonia	54 Lei
Sigrid Undset: Koszoru	144 Lei
Schalom Asch: Moszkva	168 Lei
Schalom Asch: Pétervár	168 Lei
Marai: Csutora	117 Lei
Galsworthy: Vagyon urai	70 Lei
Galsworthy: Biró előtt	75 Lei
Babits Mihály: Gólyakaliva (költe)	57 Lei
Karinty: Hasmütét	72 Lei
Juhász: Japán	36 Lei
Juhász: Olaszország	36 Lei
Pap: Megszabadították a haláltól	87 Lei
Adanov: Thermidor 9.	90 Lei
Aldanov: Összeesküvés	90 Lei
Aldanov: Ördög hidja	90 Lei
Paleologue: Három diplomata	54 Lei
Bedel: Jerome szerelme északon	20 Lei
Bennett: Vasuti baleset	90 Lei
Walpole: Egy vöröshajú	96 Lei
Pécsi Mária: Mezők lilioma	90 Lei
Kennedy: A család bolondja I. II.	162 Lei
Fay Ilona: Alkonyat	90 Lei
Desping: Sorrell és fia I. II.	180 Lei

Megtalál
vadás

Prága
resszusra
hatóságok
hogy dr.
galád mer
bénította
teni, illet
Már s
szus plér
Rubatsch
kodva rám
zionista c
revizions
remböl.
tarthatták
közelebbi
este sem
az Akción
Már-már
tani a ko
és normá
A le

Prága, a
irat, mel
egész kor
bet, mint
lesztinai r
Arjosoroff
részesség
vették, nap
amiből h
keztetni, h
párt köréb
meggyilkol
az Exekuti
a paleszt
egy a tele
megeősíté
Achi Mé
zött a k
„Az ang
A

Ezzel sze
gában levő
rozottan á
lyen képes
távira; me
előidézett
értekezlet
ció és nyi
hangsúlyoz

hogy Ac
kinthető
ellenőriz
nek. E
gyilkolási
tinában
lességén
ket. A
kozata e
ja: „Un
hűséggel
letartózt
vagyunk
és mind

Mint is
tározottan
és Stavsky
a tragikus
megszólító
körülmeny
közvélemé
más adato

Achi Me
nak ide
cia köz

Aki képes
készülnie
szimisztik
A revizion
Prágából
és szolidar

Hatalmas vihart robbantott ki a kongresszuson az Arlosoroff-gyilkosság ügyében történt újabb leleplezés

Megtalálták Achi Meir naplóját, mely megerősítette a letartóztatott revizionisták elleni vádakát. Vizsgálóbizottságot küldenek ki Palesztinába a revizionisták szerepének tisztázására. Hétfőn délután folytatódott az általános vita

Weizmann Chaim megérkezett a cionista kongresszusra

Prága, augusztus 30. Bombaként csa pott le a Prágában üléselő cionista kongresszusra az a megdöbbentő palesztinai távirat, mely arról szól, hogy a nyomozó hatóságok olyan dokumentumok birtokába jutottak, melyek amellett tanuskodnak, hogy dr. Chaim Arlosoroff meggyilkolását egy szervezett csoport agyalta ki és a galád merényletet tervszerűen hajtották végre. A lesújtó hír valósággal megbénította a kongresszus munkáját és Leo Motzkin elnök kénytelen volt felfüggeszteni, illetve másnapra halasztani az általános vita folytatását.

Már szombaton este pattanásig feszült atmoszférában ült össze a kongresszus plénuma és heves összecsapásokra került sor a bal- és jobboldal között. Rubatschow, a palesztinai munkások reprezentánsa autentikus adatokra támaszkodva rámutatott arra a káros és veszedelmes tevékenységre, melyet bizonyos revizionista csoportok fejtenek ki Palesztinában. Amikor pedig dr. Schechtmann, a revizionisták szónoka lépett az emelvényre, a baloldalt tüntetőleg kivonult a tereméből. Ezután már csak dr. Goldmann (radikális) és Rabbi Brod (Mizrachi) tarthatták meg beszédeiket, mert az elnök kénytelen volt bezárni a vitát és a legközelebbi plenáris ülést vasárnap estére tűzte ki. A plénum azonban vasárnap este sem tarthatta meg ülését, miután vasárnap éjszaka is permanenciában volt az Akciónakomité, hogy tisztázza a palesztinai távirat által előidézett új helyzetet. Már-már úgy látszott, hogy ez a váralan fordulat napokig fogja béklyóba szorítani a kongresszus munkáját, hétfőn délelőtt azonban mégis összeült a plénum és normális mederben folytatódott az általános vita.

A lezajlott eseményekről az alábbi részletes tudósításunk számol be:

A lesújtó távirat

Prága, augusztus 30. A palesztinai távirat, mely óriási izgalomra hozta az egész kongresszust, nem mond kevesebbet, mint azt, hogy Achi Meir, a palesztinai revizionisták vezérének, akit az Arlosoroff elleni merényletben való bűnrészség gyanúja miatt újra őrizetbe vettek, naplószerű feljegyzéseket találtak, amikből határozottan arra lehet következtetni, hogy a palesztinai revizionista párt köréből indult ki Chaim Arlosoroff meggyilkolásának terve. A hír vétele után az Exekutívé nyomban felhívta telefonon a palesztinai nyomozó hatóságokat és úgy a telefonon, mint a táviratválaszok megerősítették a hír autentikus voltát.

Achi Meir feljegyzéseiben többek között a következő passzus szerepel: „Az angolok barátja, ki az elnyomó

kenyerén élt, elesett ismeretlen kéz által”. A további feljegyzésekből kiténik, hogy a revizionisták egyik gyűlésén Petach Tikvában nyíltan beszéltek Arlosoroff meggyilkolásáról és a gyilkosság után győzelmi ünnepséget tartottak. Azt is tudni véljük, hogy egy revizionista csoport hosszabb tárgyalásokat folytatott abban a kérdésben, hogy a kongresszus előtt vagy a kongresszus után tegyék el láb alól Arlosoroffot. A jelentés arról is tud, hogy Zwi Rosenblatt a börtönben beismerte egyik fogolytársának, hogy ő követte el a gyilkosságot és kijelentette, hogy politikai természetű lépésről volt szó.

A revizionista párt cáfoló nyilatkozata

Ezzel szemben a revizionista párt Prágában levő vezérkara ezek után is határozottan állítja, hogy a pártnak semmilyen kapcsolata nincs a merénylettel. A távirat megérkezése után és a hír által előidézett izgalom hatása alatt nyomban értekezletre ült össze a revizionista frakció és nyilatkozatot adott ki, melyben hangsúlyozzák,

hogy Achi Meir feljegyzései nem tekinthetők egyébként mint bizonyos ellenőrizhetetlen hírek feljegyzéseinek. Ezek a hírek Arlosoroff meggyilkolása után terjedtek el Palesztinában és Achi Meir újságírói kötelességének tartotta, hogy feljegyezze őket. A revizionista frakció nyilatkozata ezután a következőket mondja: „Ünnepélyesen kijelentjük, hogy hűséggel és lojalitással viseltetünk letartóztatott testvéreink iránt, meg vagyunk győződve ártatlanságukról és mindent megteszünk szabadulásuk érdekében”.

Mint ismeretes, Arlosoroff özvegye határozottan felismerte Zwi Rosenblattban és Stavskyban azokat az egyéneket, akik a tragikusvégi tengerparti sétá közben megszólították férjét és lelőtték őt. Ez a körülmény döntő módon befolyásolja a közvéleményt. Hozzájárul még ehhez és más adatokhoz az a körülmény is, hogy

Achi Meir volt az, aki lapjában annak idején feldicsérte Doumer francia köztársasági elnök gyilkosának gasztettét.

Aki képes volt ilyesmire, annak el kell készülni arra, hogy az ő esetében pszichizmisszerűen fog itélni a közvélemény. A revizionista párt azonban egyebet tesz: Prágából táviratilag üdvözölte Achi Meirt és szolidaritásáról biztosította őt...

galmos értekezleteket bonyolítottak le a Palesztinából érkezett hírekkel szembeni állásfoglalás ügyében. Rendkívül izgatott atmoszférában csak nagy erőfeszítések árán sikerült keresztülvinni az A. C.-ben a fenti áthidaló megoldást és így hétfőn délután már lecsillapult kedélyállapotban ült össze a kongresszus plénuma, azzal, hogy másnap este kerül sor az A. C. által elfogadott rezolúció és az egész kérdés tárgyalására.

Az általános vita további során dr. Schwarzbarth klacionista beszéde után Rav Meir Borin szólalt fel. A Mizrachi vezére hatalmas beszédében sajnálattal állapította meg, hogy a cionizmus politikai helyzete nem csak, hogy nem javult, hanem ellekezöleg, rosszabbodott. Ennek egyik főokát a cionista mozgalom belső frontjának dülő egyetlenségében és szétzilálásában látja. A vallási kérdésekről szólva, megállapítja, hogy a kongresszuson és más összejöveteleken senki sem ellensége a szombatnak, de amikor a szombat megszegésével járó közmunkák vállalásáról van szó, legmagasabb fórumaink is akceptálják az állami ajánlatot. Ilyen körülmények között a Mizrachi nem követelheti a kormánytól a szombat respektálását. A bevándorlás kérdésében kijelenti, hogy a zsidó nép minden rétegének lehetővé kell tenni az aliját. Azok a középosztály elemek, kik 200-500 fontot hoznak magukkal, nemcsak maguknak teremtenek egzisztenciát, hanem másoknak is adnak munkaalkalmat. Rosszsalátát fejezi ki afölött, hogy az exekutívé bevándorlási osztályának vezetését nemcionista kézbe adták. Felelősségre vonja az exekutívét a transzjordániai kérdés elhallgatása miatt. Majd a pártok közötti erőviszonyokról szólva, kijelenti, hogy a Mizrachi nem törekszik uralomra. Mert az ura-

Weizmann megérkezett a kongresszusra

Prága, augusztus 30. A szombat esti plenáris ülésen a különböző bizottságok megalakulása után Schmorak klacionista, dr. Schechtmann (Jabotinsky-frakció) Babi Brod (Mizrachi) és Nahum Goldmann (radikális) szólaltak fel, majd Motzkin elnök elnapolta a plénum ülését.

Lord Melchett a kongresszuson

Hétfőn délután a vita újramegnyitása előtt meleg szavakban üdvözölte Lord Melchettet és Lady Erleight. Lord Melchett angol nyelvű válaszában a kongresszus elnézését kérte, hogy még nem bírja eléggé a héber nyelvet, majd rövid fejtegetés után kijelentette, hogy a zsidó nép tragédiája számára nincs más megoldás, mint a Zsidó Nemzeti Otthon felépítése Palesztinában. Lady Erleich is rövid beszédet intézett a kongresszushoz.

Nemzetközi kölesön

Ezután Nahum Szokolov lépett a tribünre és egy óras hatalmas beszédben párentálta el a cionista mozgalom halottait, majd Morris Rotenberg (amerikai klacionista) beszédével újra megindult az általános vita. Véleménye szerint az amerikai zsidók mai helyzetére való tekintettel kizárólag zsidó eszközökkel és nemzetközi segítség nélkül nehezen lehet lesz keresztül vinni a német zsidók kolonizálásának tervét. A szónok hivatkozik Masaryk nyilatkozatára, ki szintén kijelentette, hogy nemzetközi segítségre van szükség a kérdés megoldásánál.

Motzkin elnök ezután Vitta Castatinit, a Népszövetség mandátum osztályának igazgatóját köszönti a kongresszus nevében, aki válaszában a Népszövetség támogatásáról biztosította a cionista mozgalmat.

Ezután Neinschall (revizionista) szólalt fel és éles támadást intéz a baloldali

lom muló valami, de a mozgalom örök. Egységet követel a Jisuvban és a mozgalomban. A mi primátumunk Istenben és az ő tanaiban van. A mi mozgalomunk a tökéletességre törekszik, az állam, az élet és a hit tökéletességére. Egy nép és egy isten ez a mi jelszavunk. (Hosszantartó taps a Mizrachi sorában.)

A következő szónok Jizchak Grünbaum, a radikálisok vezére.

Grünbaum beszéde

— Jellemző arra a vitára, — mondotta, — hogy a szónokok „Chesbon Hanefes“-t csinálnak számadást önmagukkal szemben és szervezettel szemben, ahelyett, hogy az exekutívé ténykedéseit bírálják. Nem tudom, hogy jó-e vagy rossz-e, hogy a belső vizsályok inkább kötik le a figyelmünket, mint a külső bajok. Ha némileg javult is a helyzet Passfield ideje óta, a tendencia azonban nem változott meg a mandatárius hatalom politikájában. Azt se mondhatjuk, hogy sikerült kiküszöbölünk a kilakoltatott arabokról szóló mesék veszélyét. Ezek a mesék még mindig kísértenek. Transzjordánia kérdésében is a legnagyobb akadály Anglia és nem a transzjordániai arabok.

Ezután behatóan foglalkozik Ruppin referátumával a bevándorlás és a németországi zsidók letelepítésének kérdésével. Majd a chalucitáról szólva, kijelenti, hogy a chalucit mentette meg a zsidó országepítést Palesztinában, egy tragikus katasztrófától mentette meg a zsidó népet, mert dolgozó erőket adott a országnak. Hangsúlyozta, hogy elképzelhetetlen a cionizmus megvalósítása a zsidó nép strukturájának megváltoztatása nélkül és ebből a szempontból kell megítélni a kispolgári aliját is. Majd élesen támadja azokat, akik megbontották a cionista mozgalom belső egységét és a külső problémákat belső kérdésekké tették.

Meir Grossmann beszéde

Ezután Meir Grossmann a demokrata revizionisták vezére lép a tribünre. Üdvözlő Ussischkint hetvenedik születésnapja alkalmából. Kijelenti, hogy a demokrata-revizionisták nem ismerik el a calaisi határozatokat, melyek függetleníteni akarták a revizionistákat a Cionista Szervezettől. A nemzeti koncentráció hívei is csalódottan látják, hogy a többség felborította a Szervezet demokratikus alapjait. Energikus politikát követel a mandatárius hatalommal szemben és a pártszempontok kiküszöbölését a cionista bevándorlási politikából. Nemzeti döntőbíráóság felállítását kéri a munka és a tőke közötti differenciák eldöntésére. Majd felolvassa pártjának interpellációját, amelyben sürgős felvilágosítást kér az exekutívétől azokról a hírekről, melyek egy zsidó kezestársaság és a német kormány közötti megállapodásról terjedtek el. Károsnak tartja az ilyen megállapodást, mely nem felel meg a zsidó nép erkölcsi és anyagi érdekeinek.

ellen. N. Sapira (Hapoel Hamizrachi) a vallási követelmények respektálását követeli és az általános munkásszervezettel való együttműködés mellett tesz hitet. Suprasky (klal) a bevándorlási rendszer megváltoztatását és a polgári elemek fokozottabb figyelembe vételét követeli. Kaplan (munkáspárti) megállapítja, hogy július 15-ig 83.204 munkás vándorolt be Palesztinába. Híve a nemzeti bevándorlásnak, követeli azonban a bevándorlók alkalmasságának ellenőrzését.

Weizmann a kongresszuson

Prága, augusztus 30. A kongresszus körüli lezajlott viharok egyre erősebben dobták felszínre a Cionista Szervezet vezetőségének kérdését. A hangulat újra Weizmann mellett szól. Mögötte áll az egész munkáspárt, a klacionistáknak is egy része és már a radikálisok is hajlandók mellé állni. Weizmann néhány nappal ezelőtt Csehlovákiában volt, de Prága érintése nélkül elutazott Zürichbe, ami érthető feltűnést keltett. Állítólag azért nem ment el a kongresszusra, mert csak a revizionisták kizárása mellett hajlandó újra aktív szerepet vállalni a mozgalomban. Az ITA telefonon interpellálta meg Weizmann a hírek valódisága felől, mire ő kijelentette, hogy nem erősíti meg és nem is cáfolja meg azokat. Weizmann jelenlegi tartzkodási helye ismeretlen. Annyi tény, hogy a munkáspárt két vezére elutazott Weizmann felkeresésére, hogy haladéktalanul jelenjék meg a kongresszuson mint klacionista delegátus.

Lapzártakor kapjuk a hírt, hogy Weizmann megérkezett Prágába.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

BLEU
VELTEBB
DLNIVIZ
Y.
KLYO
SITO.
E KIVÁLÓ
T-NÉ TESSZEJ
RTMANOKKAL
AREST-SELARI

tőkekamat
nak vissza-
katasztró-
a mult év
nzügygaz-
nkasszajt,
vlt a be-

érkezett és
és hala-
megkezdí,
f. 707.

szóllatnak
ának azon
óság által
alá, hogy
csüjtörtök
s tekintet-
jónki sze-
nek, mert
vezetőség

duitez. a
k és ver-
emait tar-
lej. Kap-
aban.

ári
zet

felügyelet-
repetálás-
piskolába
i.

ol szive

er Cluj,
36.

legén

napjaink

alyában.

yvej

147 Lei
87 Lei
147 Lei
54 Lei
144 Lei
168 Lei
168 Lei
117 Lei
70 Lei
75 Lei

57 Lei
72 Lei
36 Lei
36 Lei
87 Lei
90 Lei
90 Lei
54 Lei
20 Lei
90 Lei
96 Lei
90 Lei
162 Lei
90 Lei
180 Lei

Egy turistanapló lapjaiból

Tíz napig a romániai havasokban

Hat zsidó turista kirándulása a Fogarasi havasokba és a Bucsecsre

Augusztus 16-án az esti személyvonattal hat zsidó turista, indult el Kolozsvárról hatnapos kirándulásra a Fogarasi havasokba, melyet háromnapos kirándulás egészített ki a Regátban levő Bucsecsi havasokban.

Alighogy a személyvonat hangos püffőgéssel megmászta a virágosvölgyi emelkedést, a vonat ablakából feltűnt a Medgyes melletti földgázút borzalmas, de gyönyörű látványt nyújtó lángoszlopa. Kiskapuson, hol a szelbeni vonatra három órát kell várni a kis társaság elhatározta, hogy a várasi idő alatt megtekintik a hely színerét az égő földgázmezőt. Egy ott áldogáló paraszt felvilágosítása szerint a tűz másfélórás járásra van, azonban, mint később kiderült, a parasztnak igen optimisták az időmérést illetően. Másfélórás gyaloglás után bosszankodva kellett tapasztalunk, hogy a tűz sokkal messzebb van, semhogy azt megegyezni idő alatt megközelíthetnénk. Megerőltetett menetelés után értünk vissza Kiskapusra, honnan rövid várakozás után indultunk Szebenbe.

A Negoi...

Első megállónk a havasokban a Frecki tónál volt, 2011 m. magasságban. A tó eredetileg tengerszem. Gyönyörű kéklő, kristálytisza víz. Hátborzongatóan hideg. Ezután egymás után következtek: Hohe Scharte 2426 m., Scara 2313 m. Délután 3 óra felé hatalmas záporosót kaptunk, mely este 6 óráig tartott. Bőrig ázva érkezünk a Negoi menedékházhoz. Barátságos-fűtött szobába léptünk be. Az asztalok mind foglaltak. Családok voltak itt, férj, feleség és gyermekek. Jellemző a havasi életre, hogy ide nem jutottak el a divat örületei. A hölgyek mindannyian Gretchen hajviselettel, a férfiak régi jankerliben csendesen kártyáztak vagy teáztak.

Reggel 7 órakor veréfényes napsütésben indultunk a Negoi csucs megmászására. Bár a csucs légtávozásban cca 1000 méter, az teljesen felhőkben van és nem látszik. Mintha vihar készülné. A menetelés igen lassan történik. Erős az emelkedés és az utat igen fárasztó. Minél magasabbra megyünk, annál sötétebbek a felhők és mind jobban szűkül a láthatár is. Már teljesen felhők között járunk. Különös érzéssel látjuk, amint a felhők gyors iramban suhananak el közöttünk. Utunk sziklákon át vezet, ami megnehezíti a haladást. Alig látni pár méterre előre, ám a piros jelzések pontos utat mutatnak és eltévedésről szó sem lehet. Három és félóra múlva érünk fel a Negoi csucsára. A csucs Románia legmagasabb hegycsúcsa. Magassága 2534 méter. Csodásan erős levegőrétegben vagyunk. Alattunk sötét felhők. Néha egy kis helyen rést üt a nap és ezen fenséges látvány tárul elénk. Az egész völgy látható, leírhatatlan színpompában. A ködön keresztül távoli hémzók látszanak. A hideg kibírhatatlan, ezért indultunk. Az út lefelé egy meredek sziklaszoroson vezet keresztül. Ördögárokoknak nevezik. Meredek, de nem veszélyes. Csak üve és csuszálva lehet lejönni, ez a változat azonban tetszetős és elfelejteti velünk az esetleges veszedelemet. Utunk a havasok gerincén vezet. Lassan a felhőzet is eloszlik és a láthatár is bővül. Festői látványban van részünk. Hatalmas hócsikok pihennek a lefelé szélesbülő völgyekben, ám az ezeken való áthaladás kissé nehéz, mert a hó csuszós. Újabb tengerszem tárul elénk. Cáltalán tó, 2229 méter magasságban.

Pihenő a Bulea Hütében

Másnap, vasárnap lévén, pihenő napot tartunk. 1400 m. magasságban a Bulea patak mellett fürdünk, hol a napsugárban, hol a patak jéghideg vizében. A kilátás elragadó. Kétoldalt fenyőerdő, előttünk egy pompás vízesés, a háttérben hatalmas hegyek. Délután már utban vagyunk. Újabb menedékházba érünk. Steinhütte 2034 méter. Reggel a Vadász-havas megmászása következik. Az idő szép, napos. A csucsról, mely pár méterrel alacsonyabb, mint a Negoi, fenséges kilátás nyílik a környékre. Gemsensee következik, melynek környéke zergével van tele. Sajnos, nem volt szerencsénk látni. A Kleine Scharte megmászása igen nehéz volt. Sziklákon fel és le és állandóan

szédítő magasságban. Am a kilátás ellen-súlyozta a lappangó félelmet. Már észre sem vesszük a magasabb hegyekre való felmászást. Alapos tréningünk volt. A Podrági tó mellett egy elhagyott kő-viskóban való éjszakázás után bucsuzunk kell a havasoktól. A közel kétezer méteres ereszkedés után leérünk a völgybe, melynek klímája kibírhatatlan. Fűledt, erős meleg váltja fel a csodás havasi levegőt. Másnap délelőtt Brassóban vagyunk, ahol az Ivria lát vendégül. A református leánygimnázium igazgatója, ki maga is turista, az Ivria kérésére az internátusban ad kényelmes alvóhelyet. Este az Ivria meghívására a brassói zsidóság reprezentatívai, valamint az Ivria vezetősége jelenlétében az Ahava klubban vendégelik meg a kolozsvári zsidó turistákat. A brassóiak kedvessége fel-táraz a városba való visszatérés okozta le-targiánkból.

A Bucsecsen

Másnap már a Bucsecs csucsán vagyunk, magassága 2509 méter. A csucs-on egy hatalmas köszikla áll, melynek formája egy emberi fejhez hasonló, innen ered Omul elnevezése is. Reggel szél-

viharban indulunk. Kétfokos hideget mértek, előző este pedig havazott. (Augusztusban vagyunk!) A Carajman hegység mellett egy sziklafal ormán hatalmas kereszt áll. Az elesett hősök emlékére hidpilleréből, mutatós beton-alapozaton épült, 40 méter magas kereszt monumentális látványt nyújt, mely a Szinaja—Busteni—Azuga völgyből, sőt az ott keresztülhaladó járművekről és vonatokról is igen jól látszik. Az emlékmű 30 millió lejbe került. Saját villany-telepe van az emlékműnek, melynek lámpái szombat és vasárnap egész éjjel égnek. Azt mondják, igen szép látvány éjszaka a függő, megvilágított kereszt.

Igen kellemetlen benyomást kelt az erdélyi turistában az a ridegség, mellyel a Pestera menedékházban fogadják, tekintve az Omultól, hol dacára, hogy reggati kézben van, kellemes hajlékot kap a fáradt betérő. Nem ártana, ha a Turing klub európaibb szellemet honosítana meg menházában.

A szinajai luxusörület: itthon vagyunk

Másnap reggel már Szinaja felé haladunk. A hangulat kezd nyomott lenni. Az a tudat, hogy a havasok vonzó vidékét ismét a polgári étellel kell felcserezni, látszólag deprimálja a kis csoportot. A szinajai luxusörület, a hatalmas forgalom csak fokozza ezen érzést. Igyekszünk is szabadulni ebből a festett, kép-mutató környezetből. Az országuton haladunk Azuga felé. Az elmaradó Bucsecs kopár szikláját szemléljük, mely visszaidézi a havasokat, amelyek annyi kellemes órák és olyan zavartalan életet biztosítottak. (w—)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök este félkilencor: Timosa. (Fekete Mihály, Forgács S., Ihász A., Tompa B., Miklóssy M., Bárdi Teréz, Lantos B., Benes Ilona felléptével. Helyárak: 30, 20, 10 lej.)

Péntek este félkilencor: Erdélyi írók első estje. I. Zokog a porszem (Sipos Domokos), II. Siratóban (Szentimrei Jenő), III. Népszakértők (Tamási Áron). Helyárak: 30, 20, 10 lej.

Szombat este félkilencor: Operettrevü bemutató! Bolond óra. Szenzációs, mulattató, látványos revü. Atraktívok, táncok, új diszletek! Helyárak: 30, 20, 10 lej.

Vasárnap délután félhatkor: Hamburgi menyasszony. (Nagy operett új bemutatással.) Helyárak: 30, 20, 10 lej. Vasárnap este félkilencor: Bolond óra. (Szenzációs operettrevü, második-szor.) Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

Ma, csütörtökön 3, 5, 7 és 9 órakor: Önagysága szobaleánya. Lucy Englisch, Szőke Szakáll, Hans Brausewetter, Hilde Hildebrand, Falrengető kacagás. Jutalom annak, aki nem kacagja végig az előadást. Helyárak: 15, 20, 25 lej.

AZ OPERA MŰSORA

Csütörtökön különleges premier: Tuniszi kaland. Fősz.: Huszár Puffy, Ellen Richter, Julius Falkenstein, Theo Shall. Jön: Nevető főhadnagy. Maurice Chevalier.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 5, 7 és 9 órakor: Péntek 5, 7 és 9 órakor: Szombat 5, 7 és 9 órakor: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Barátom, a kis király. Szenzációs kalandor vígjáték, főszerepekben: Tom Mix és csodalova, Tony.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Előadások szeptember 1-ig szünetelnek.

MUSSOLINI VALLOMASAI. Emil Ludwig, a világhírű író, a nagy emberek életének és belső világának éles szemű kutatója világhírű könyvét a mai Európa kétségeltlenül legizgatóbb, leg-azinesebb politikai egyéniségéről Mussoliniról írta. A könyv kapható az Új Kelet könyvostályában. Ára csak 57 lej.

Stockholm. 19.30: Grammfón. — 22: Könnyű zene. Osló. 20: Vonósnyegyes. Svájci Aleman Adó. 21.20: Rádiózenekar. Svájci Romand Adó. 20.30: Tarkaest.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírtakéreknek 38 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség levelet csak úgy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Szeszmérőgépet Siemens rendszerűt keresünk megvételre. Ajánlatokat ármegjelöléssel Szeszgyár Gheorgheni címre kérünk.

Jéggyár 5 q termeléssel naponta háromszor termel és 8 lóerős petrol motor olcsón eladó. Ardealul, Oradea, Baross uca 10.

Gyermektelen izr. nyugdíjas jegyző házaspár elvállal teljes ellátásra 2-3 intelligens iskolás leánygyermeket. Oradea, Petru-Rares 14a.

Szerény jómódu, jobbesaládból intelligens művelt, derek zsidó fiatalemberek igényük megjelölésével forduljanak bizalommal „Schadehen” jelígre Satu-Mare Postrestante.

Kezdeknek és haladónak ad német órákat fiatal urileány, képzett nyelv-mester, aki egyben elemi iskolai tanulók korrepetálásában is nagy jártassággal bír, kitűnő eredményeket mutathat fel. Megkereséseket „Modern módszer” jelígre a kiadóba kér.

Vilamos vasaló, főző, sterilizátor, meglepőpárna átalakítását 220 voltra eredeti chromostan anyaggal, szavatossággal vállalja „ELCO” Cluj, Cal. Victoriei (Kossuth L. u.) 25. I.

Két szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiségből álló modern lakás kertes villában kiadó. Str. Fântânelei (Vasvári Pál u.) 10.

Intelligens jómegjelenésű románul beszélő zsidó segédet keresek nagyobb városba kézimunka — rövidáru szakmában. Ajánlatokat fényképpel „Teljes ellátás” jelígre a kiadóba.

Korrepetitor lehetőleg Baritiuba járó felső iskolai hallgató kerestetik II. oszt. ugyanott járó tanuló részére. Liceumbeli feladatok oktatáson kívül nyelvismeret is szükséges. „Allandó” jelígre a kiadóba.

2 izraelita fiatalember teljes ellátást kaphat 1400 lejért Kepes Móránál, Timár uca 7.

Egy 15 éves és egy 13 éves leány gyermek mellé német, francia nyelvet és zongorát tanítani tudó és gyakorló tanárként elő kell készítenie a IV. osztályu polgári vizsgára is magyar nyelven. Ajánlatok fizetési feltételek megjelölésével „Tanár-nő” jelígre „Cultura” könyvkereskedés Valealui Mihai intézndők.

Keresek különbejártu butorozott szobát szeptember 15-re. Címét „Pontosau fizetek” jelígre a kiadóba.

Német zongoratanítónő állást keres a gyóbb gyermekek mellé vidékre elemi iskolára előkészít. Szíves megkeresést „Leikiismeretes tanítónő” jelígre kér.

Német zongoratanítónő lakás ellenében órákat ad. Szíves megkeresést „Leikiismeretes tanítónő” jelígre.

jobb minőségű anyagból olcsó áron. Sieszen ön is meggyőződni. Cipőkészítés, cipőjavítás, felsőrész-készítés. Ha egyszer hozzánk jött, sohasem megy máshova. Speciál cipész-műhely Cluj, Str. Londrei (Hosszu u.) 3.

Kelengyek készítése, függöny és ágyszerítés összeállítás, csipkebevarrás, párnák montírozás, elbrazolás a legújabb minták szerint legszebben és legolcsóbban. Fisch Röske kézimunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

Csuf káprák Nyugat felé Párizs, Bern rajzolt szem Korunk első híet hajszó Embert lottól éreztem S mert gőg

a vad népe Fehér nő v óázis e havi Nagy hiten egy kicsit Kiderült, h pillérjei v Kiderült, h a pápuát A pápu is de nem en S primítív meg tud fé S vadság h nem kiáltó Primitívek bizony mon Titelek a sz hisz fegyve Kulturátok de derűje Kisebbrend nem tanult „Másodrend hogy nem Hogy nem hol elkerül Elkerülne és e földre Kókuszdíót ott a napba Kedvet lop áttasultan S megvetet emberek kó

— A bud betörő revu gátására k ről jelentik törő revolvására kész helyét refl szakai söté betörő meg bevitték a hogy Stanz már bünte mények m

— Amer gol király A Daily rint Kanad egy részét V. György hosszát tar kiderítették rikári rádió

— A gy sárpangás, tés, fehér v any arces tes „Ferenő által sok e

— Kis Berlinből dődött me kongresszu élénkült. O szállítják a be. Hitler szuson töb keletporosz a mai nap bels biroda beszédet m ezrei előtti meleg fog zigban. — mi Bank e blatt mun met jegyb aktuális pé te többek vábbrá is szere mell törekvésük külföldi A Birodal több izben Francetol. megerősöd

HIREK

Nosztalgia a primitívek után

Irta: Salamon László

Csuf káprázat délibábján álltam:
Nyugat felé hajszolt egyre vágyam.
Párizs, Berlin, Bécs és London fénye
rajzolt szememben glóriát az égbe.
Korunk csodás kultúrája zengett
híttel hajszolt, érzelmes szívemnek.
Embert lóttam villanyfény tüzeiben,
ét éreztem könyvemben és zenében.
S mert gógós aggyal hittem ah, az
észenben,

a vad népeket fölöttébb lenéztem.
Fehér nő volt szememben csak álom,
oázis e hangos Szaharákon.
Nagy hitemért bocsánatot kérek:
egy kislit nagyon megsufolt a végre.
Kiderült, hogy civilizációnknak
pillérei vértengerben lógnak.
Kiderült, hogy „magasrendű” árják
a pápákat messze lepipálják.
A pápa is él éppen, ha élhet,
de nem énekel himnuszt az ökölnök.
S primitív bár szemünkben a néger,
meg tud férni békén a fehérrel.
S aadság hogyha fűti olykor lelkét,
nem kürtöli aicsóvó vad tettét
Primitívek, vadak, senki-népek
bizony mondom: tiétek az élet.
Tiétek a szeretet, a pálmák,
hisz fegyveretek ma is csak a dárdák.
Kultúrátok nem ér fel a napba,
de derüje van, embersége, napja.
Kisebrendű véretek, ha lángol
nem tanulta — filozófiákból.
„Másodrendű” nép fia, be bánom,
hogy nem születtem a Nagy Antillákon.
Hogy nem születtem délengeri fényben,
hol elkerülne most ez a nagy szűgyen.
Elkerülne dus kultúránk napja
és e földrészt minden kultur vadja.
Kókuszdió nevett testem lelke
ott a napba álmodat nevetne
Kedvet lopna, arany bölcseséget,
ittasultán illatán a fémnyek.
S megvetetten, barbár rögre hullva
emberek közt ember lennék újra.

— A budapesti Dunapalota tetején egy
betörő revolverharcot folytatott az elfo-
gatására készülő detektívekkel. Budapest
ról jelentik: A Dunapalota tetején egy be-
törő revolverharcot folytatott az elfoga-
tására készülő detektívekkel. A harc szín-
helyét reflektorok világították meg az éj
szakai sötétben. Hosszabb harc után a
betörő megadta magát. Erős fejedet alatt
bevitték a főkapitányságra, ahol kintint,
hogy Stanz Lajosnak hívják s töbözben
már büntetve volt különböző bűnösleik-
mények miatt.

— Amerikai rádió álhire György ang-
ol király haláláról. Londonból jelentik:
A Daily Express ottavai jelentése sze-
rint Kanadában és az Egyesült Államok
egy részében az a hír terjedt el, hogy
V. György angol király meghalt. Órák
hosszat tartott, amíg a hír valótlanágát
kiderítették. Állítólag egy titokzatos ame-
rikai rádióállomás terjesztette a hirt.

— A gyomorfájás, gyomornyomás, hál-
sárpangás, nagyfokú erjedés, rossz emészt-
és, fehér nyelv, hábultság, fülugás, bal-
vány arczsin, kedveltség a természet-
es „Ferenc József” keserűvíz használata
által sok esetben elmúlnak.

— Kis hírek Hitler Németországból.
Berlinből jelentik: Nürnbergben ma kez-
dődt meg a nemzeti szocialista párt-
kongresszus. A város máris nagyon meg-
élénkült. Órákig tart a delegátusok tizezeit
szállítják a vasut és gépkocsik Nürnberg-
be. Hitler a három napos pártkongressz-
szuson több beszédet fog mondani. — A
keletporoszországi hűségúra résztvevői
a mai napot Danzigban töltötték. Goc-
bels birodalmi propagandaügyi miniszter
beszédet mondott az érdeklődő danzigiak
ezrei előtt. A taurant résztvevőit is igen
meleg fogadtásban részesítették Dan-
zigban. — Schacht dr., a német Birodal-
mi Bank elnöke az Allgemeine Handels-
blatt munkatársának nyilatkozott a né-
met jegybank valutapolitikájáról s más
aktuális pénzügyi kérdésekről. Kijelentet-
te többek között, hogy Németország te-
vábbra is kitart az aranyfizetések rend-
szere mellett. Hangoztatta, hogy az a
főrekvésük, hogy ne kelljen többet drága
külföldi kölcsönöket igénybe venni. —
A Birodalmi Bank az utolsó hetekben
több ízben vásárolt aranyat a Banque de
Francetól. Az Auslandsmark pozíciója
megerősödött.

ZSIDÓ TESTVÉREK!

Franciaország szabad szelleme nem ismer faji- és valláskülönbséget. Pártolják
tehát a francia gyártmányokat és főként a legkiválóbb borotvapengét:

Egyetlen penge sem érte el a

LERESCHE

borotvapenge kiváló minőségét! Próbáljátok ki még ma!

Romániai vezérképviselőt:

NARCISSE H. BALTHAZAR

Bukarest, Str. Selari 7.

— Bicikliigazoltatás — verekedéssel
tarkítva. Ma délelőtt a Széchenyi téren
szolgálatot teljesítő rendőr brutalizált
egy negyedéves medikust. Egy Széchenyi
téren haladó kerékpárost szabálytalan
hajtásért feltartóztatott az ott szolgáló
teljesítő rendőr. A biciklin ülő kifutó-
fiú már-már tisztázta magát a rendőr
vájja alól, amikor a rendőr észrevette,
hogy a bicikli száma sem egészen „vilá-
gosan” olvasható. Felszólította a kifutó-
fiút, hogy hajtási igazolványát adja át.
A kifutófiú eleinte ellenkezni próbált, de
a szigorú rendőr bűnbölc hangjára át-
nyújtotta az igazolványt. A hangos szó-
váltásra figyelmes lett egy arra haladó
negyedéves medikus. Rögtön a kifutófiú
védelmére sietett és felszólította rendőrt,
hogy a jogtalanul elvett hajtási igazol-
ványt adja vissza, mert a bicikli száma
egészen jól olvasható. A rendőrt még
jobbzan előntötte a harag a „hivatlan”
védelmező közbejöttére. Dühötől vörös
arcra megragadta a medikust és a gya-
lójáró felé tuszkolta, a jogtalanul el-
vett hajtási igazolványt pedig továbbra
is megánál tartotta.

METALLUX

mindent tisztít

— Egy elhagyatott öregembert halva
találtak lakásán. Zsigmond Lajos 69 éves
kolozsvári nyakkendőst halva találták
Brassai uccán lakásán. A házbelieknek
feltűnt, hogy a mindig korán kelő Zsig-
mond a késő délelőtti órák ellenére még
nem kelt fel. Mikor Zsigmond többszöri
kopogtatásra sem jelentkezett, felnyitot-
ták a lakást. A lakásban holtan találták
a magánosos élő öregembert. Szomszédai
értesítették a rendőrséget, ahonnan két
detektív kíséretében kiment a helyszínre
Marposan kapitány. A szomszédok fel-
világosításai alapján megállapították,
hogy Zsigmond Lajos teljesen egyedül élt.
Vannak ugyan rokonai, de ezek hollétét
nem tudták megmondani. Mivel Zsigmond
Lajos után különböző ingóság maradt, a
rendőrség felszólítja az öregember roko-
nait, hogy jelentkezzenek a rendőrségen
Marposan komiszárnál, ahol kellő igazol-
lás mellett engedélyt kapnak a hátra-
maradt ingóságok átvételére.

A beiratások Pap Vera mozgásművészeti iskolájába

a felnőtt és gyermektanfolyamra szept.
4-én kezdődnek. Beiratkozni lehet naponta
d. e. 12—1. és d. u. 3—6 óráig az is-
kola új helyiségében: Cal, Victoriei (v.
Kossuth L. u.) 27. Telefon 4-13. Mérés-
kelt tandíj, tisztviselőknél esti tan-
folyamok.

— A kolozsvári rendőrség hírei. Neu-
mann Ignác Str. Dubelari 7. szám alatti
lakos feljelentést tett a rendőrségen
Dietrich Albert és Lombó Géza újság-
elárusítók ellen. Feljelentésében elmond-
ja, hogy a két elárusítót Népujság el-
adásával bízták meg. A rájuk bízott lapok
árából Dietrich Albert 1450 lejt, Lombó
Géza 350 lejt tartott magánál, melyet
Neumann többszöri felszólítására sem té-
ritettek meg. A rendőrség megindította
az eljárást. — Katz Lili Dávid Ferenc u.
4. szám alatti lakos feljelentést tett is-
meretlen tettes ellen, aki kisebb összegű
pénz lopott ki zsebéből. — Kovács László
Erzsébet ut 39. szám alatti lakos fel-
jelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki
behatolt Erzsébet uti lakásába és onnan
1000 lejt értékű holmit lopott. — Tábor
Avram jairai lakos bejelentette a rend-
őrségen, hogy a Kolozsvár—Jára között
közlekedő autobusból elvesztette 2500 lejt
értékű ruhaneműt tartalmazó kofferjét.
Kéri a megtalálót, hogy a kofferj juttas-
sa el a rendőrségre, ahol 500 lejt juta-
lomban részesül.

— Vászontolvajt fogott a pincében egy
kolozsvári cselédleány. Petruc Ludovica
cselédleány, aki a Reg. Ferdinand 13. sz.
alatt szolgál egy Izsák nevű családnál, a
házbeliek leküldték a pincébe. A világítás
nélküli pincében úgy tűnt neki, mintha a
pincé egyik sarkában mozgó emberi ala-
kot látna. Visszament rögtön a lakásba
és most már gyertyával tért vissza. A
pincében tényleg egy férfi tartózkodott,
aki egy vászonnal telt kosarat fesseget-
tett. A leány lármájára a házbeliek is le-
mentek a pincébe, ahol még mindig ott
tartózkodott a kosarat fessegető ember.
A közben helyszínre érkezett rendőr be-
kísérte az ismeretlen férfit a rendőrség-
re, ahol kiderült, hogy Heim László kol-
ozsvári lakossal azonos. A rendőrség
megindította az eljárást.

— Hasszorulás, rossz emésztés, erős
bomlási és erjedési folyamat a gyomor-
ból huzamban, bélbaktérium- és gyomor-
savtúltengés a természetes „Ferenc Józ-
sef” keserűvíz használata mellett vissza-
fejlődnek. Számos orvos a Ferenc József
vizet mindkét nembeni felnőtteknek és is-
kolás gyermekeknek kitünő sikerrel ren-
deli.

— Csehszlovákia a tengerentúli gabo-
naimport ellen. Prágából jelentik: A cseh
politikai és gazdasági életet még mindig
főképpen a gabonakereskedés dominálja. Az
agrárpart a legnagyobb elkeseredéssel
küzd annak megvalósításáért, hogy Cseh
szlovákia egyetlen kőlt gabonát se im-
portáljon. Az a kedvezőlen reakció, ame-
lyet a cseh agrárpartnak ez a mozgalma
a bukaresti és a belgrádi kormányban ki-
váltott, arra indítja a külügyminiszteri-
umot, hogy a következő ellenjelszót lan-
szirozza: Csehszlovákiának nem szabad
tengerentúlról behoznia gabonát, hanem
import esetén csakis szövetségeseitől vá-
sárol.

— Orvosj hír. Dr. Kertész József Mára-
marosszéret, a modern belgyógyászat
diagnosztikai és terapeutai eljárásainak
elsajátítása után külföldi tanulmányutjá-
ról visszatért és rendeléseit megkezdte a
Str. Gh. Sincai (volt Asztalos Sándor u.)
35. szám alatt.

— Kereskedelmi tanfolyam kezdődik
nők és férfiak részére. Felvilágosítást ad
és részletes tájékoztatást küld a vezetőség
Cluj, Piata Cuza Voda 5. (Iparkamara
uj palotája) I. emelet, 9. ajtó. Beiratkozás
délelőtt 9—1 és délután 5—7 között.

— Beiratások Hamburg Szerén Mon-
tessorri óvodájába. A beiratások Hamburg
Szerén Montessorri óvodájába augusztus
30-tól szeptember 3-ig naponta 3—6 óra-
kor az óvoda helyiségében str. Elisabeta
(v. Erzsébet ut) 10. szám alatt eszközöl-
hetők. A tanítás szeptember negyedikén
kezdődik.

— Földregés Peruban. Newyorkból je-
lentik: Az argentinai földregést jelző
állomások földmozgást jeleztek. Valószínű-
nek tartják, hogy a rengés centruma Pe-
ruban volt.

— Tovább dul a háboru Paraguay és
Bolivia között. Newyorkból jelentik: A
paraguayi hadügyminisztérium a csapa-
tok újabb győzelmét jelenti a boliviai—
paraguayi határvidékről.

— Moley lemondott amerikai államtit-
kár hetilapot fog kiadni. Párizsból je-
lentik: Newyorki jelentés szerint Moley le-
mondott amerikai államtitkár hetilapot
fog kiadni s ebben tájékoztatja az ame-
rikai közvéleményt politikai és gazdasági
nézeteiről. Az Evening Standard munka-
társának Moley kijelentette, hogy lapjá-
ban igyekszik — a lehetőségekhez képest
— barátságos politikát folytatni az el-
nökkel és volt kollégáival szemben.

— Sztrájkba léptek az andorrai idegen
munkások. Madridból jelentik: Az andor-
rai spanyol és más nemzetiségű idegen
munkások a francia megszállás miatt
sztrájkba léptek egész Andorrában.

NAPRÓL NAPRA

A német filmkamara rendeletet adott
ki, amelyben eltiltja, hogy egyes film-
színészek szerződéseikben kiköthessék,
hogy nevei a plakátokon megelőzhessek
a szerző nevét, a darabíróét. A jövőben
egyetlen szereplő nevét sem szabad a
többi rovására feltűnően kiemelni.

Szó van arról, hogy Hearst amerikai
újságkirály és egyik amerikai filmvállá-
lat az egész világ érdeklődésére számot
tartó heti világhíradót fognak rendszere-
sen összeállítani a mozik részére.

Szeptember nyolcadikán tárgyalások
lesznek a magyar, bolgár és az osztrák
futballsövetségek megbízottai között a
világbajnoki selejtező mérkőzések lejá-
tásáról. A bolgárok nem akarnak lemondani
arról a jogról, hogy mindkét váloga-
tattal megmérkőzzenek.

Salzburg ünnepi hónapját pénteken
műsoronkívüli záróest követi: Richard
Tauber salzburgi rendkívüli hangverse-
nye.

Megalakult Londonban a Metropolitan
opera Comp., amely szeptember elsején
megnyitja színházát. A színházban kizá-
rólag Wagner-operákat fognak előadni.
Első előadás a Rajna-kincse lesz.

A budapesti szinigazgatók és a szinés-
zek közötti kollektív szerződés aláírását a
közelnapokra várják.

Ugy hírlik, hogy francia kormány is
foglalkozik ezzel a problémával, hogy
engedje-e starthoz a francia versenyzőket
a berlini olimpiáson. Eddig döntést még
nem hoztak. A francia sportvezetők több
ízben is érdeklődtek már a döntés felől
kormányférfiaknál, de csak azt a választ
kapták, hogy döntés egyelőre nem törté-
nt. A párizsi sajtó egyébként megállá-
pítja, hogy a németek mintaszerűen lát-
tak hozzá az olimpiász megszervezésé-
hez.

Patricia Paddy O'Hara színésznő a li-
verpooli ünnepi játékokon a barlanglakó
szerepét alakította. Egész szerepe abból
állott, hogy végigszaladt — meglehető-
sen hiányos öltözékben a szinpadon, mi-
közben egy leopárdbőrbe burkolódzott
színész rohanva követte őt s futás közben
jókora ütéseket mért rá. A színésznő
igen jól tette a verést. Azóta ezerszám-
ra kapja a házassági ajánlatokat. Ugy
hírlik, hogy egy angol tanító lett a gyű-
tes. Ő már el is jegyezte Patricia Paddy
O'Harát.

ROS HASANA

közeledik Váltsa meg ujévi üdvöz- letét a Keren Kajemet utján,

mert így üdvözlete az Uj Kelet ros hasa-
naj számában megjelenik s ott minden ro-
kona, ismerőse, üzletfele elolvassa. Nincs
gondja arra, hogy nem felejtette ki vala-
kij, nem kell az üdvözletek megírásával
és borítékok címzésével bajlódnia, meg-
takarít posta- és névjegyköltséget és
mindeneken felül még Palesztina földjé-
nek megváltásához is hozzájárul.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Egy volt osztrák nemzeti szocialista képviselőt megszőktettek az innsbrucki fogházból

Ravasz trükkkel történt a szőktetés

Bécs, augusztus 30. Franz Hoffer volt nemzeti szocialista képviselő, aki már hosszabb ideje letartóztatásban volt, ma éjszaka megszőktették az innsbrucki letartóztatási intézetből. Éjjel után gépkocsival állott meg a fogház kapuja előtt s a járműből két Heimwehr-egyenruhás és egy polgári ruhás személy szállott ki. A segédrendőrnek öltözött Heimwehr-ruhás emberek azt állították, hogy veszélyes foglyot hoztak. Amikor bebocsátották őket, az igazgatói irodában kloroform-

mal elkábították két ellenőrt, kivették a faliszekrényből a nemzeti szocialista képviselő cellájának kulcsát és kiboocsátották Hoffert a cellából. A két elkábított fogházi tisztviselő került Hoffer helyére. Ezután a foglyoszőktetők a leggyorsabb tempóban elhagyták a fogházat és autóra szálltak Hofferrel együtt. A nemzeti szocialista képviselő jelenlegi tartózkodási helye ismeretlen. Lehet, hogy már átszőktették a bajor határon.

A francia és angol sajtó élesen kritizálja az osztrák általános védőkötelezettség feltámasztásának hírét

Súlyos szabadságvesztésre ítélték a kremsi merénylőket. Fey biztonsági miniszter ellen merényletet kíséreltek meg?

Kicserélik a római és párizsi osztrák követeket

Párizs, augusztus 31. A lapok élesen kritizálják Vaugoin osztrák hadügyminiszter azon kijelentését, hogy a tartalék haderő létesítése bevezető lépése az általános védőkötelezettség eljövételének. Han góztatják, hogy a hatalmak a békeszerződések ily messzemenő megszegésére semmiestre sem fognak beleegyezni.

Természetesen a német náci-lapok is élénken pertraktálják Vaugoiné az általános védőkötelezettség bevezetésére vonatkozó bejelentését. Leszögezik, hogy amennyiben Ausztriában megengedhető lesz a hadsereg létszámának növelése, ez esetben Németország sem fogja szörül-szóra követni a békeszerződésben foglalt határozmányokat.

A londoni sajtó is ellene foglal állást annak, hogy Ausztria megnövelhesse haderejét az általános védőkötelezettség bevezetésével.

Bécs, augusztus 30. Politikai körökben szorosabb gazdasági összeköttetést ajánlanak Csehszlovákiával is. Remélik, hogy rövidesen megszüntethetők lesznek azok az akadályok, amelyek a két ország közötti forgalomnak útjában állanak.

Egyidejű jelentés szerint a bécsi bíróság ítélték a kremsi merénylet kézre-

került tettesei felett, akik hónapokkal ezelőtt kézigránát vetettek a menetszlopban haladó segédrendőrök csoportjába. Herbert Moselt 12 évi, Heinrich Moselt 6 évi szigorított börtönbüntetésre ítélték. A merénylet harmadik résztvevője, Adolf Weichselbaum a tett elkövetése után átjutott a határon s nem volt felelősségre vonható.

Egyidejűleg a lapok fenntartással közlik a hírt, hogy dr. Fey biztonsági miniszter ellen bombamerényletet kíséreltek meg a klagenfurti Moser-szálloda előterében. A bomba egy bérkocsit állítólag elpusztított. Egyébként Thaler volt osztrák földművelésügyi miniszter szeptember 8-án 70 tiroli családdal letelepülési célból kiutazik Délamerikába.

Berlin, augusztus 30. A Börsenzeitung azt az értesülést közli, hogy a római és a párizsi osztrák követség vezetésében a közeli jövőben változás áll be. Dr. Günther, Ausztria mostani párizsi követét — írja a lap — már a legközelebbi jövőre visszahívják és helyére dr. Egger-Möllerwaldot, Ausztria eddigi római követét nevezik ki. Ezzel kapcsolatban csaknem teljesen kicserélik a párizsi osztrák követség személyzetét is.

A legérdekesebb azonban, hogy új római követé dr. Rintelen, Stájerország mostani tartományi főnökét akarja kinevezni az osztrák kormány, ami annál fel-tünőbb, mert Rintelen azokhoz az osztrák kormánypolitikuskhoz tartozik, akik többizben a Németországgal és a nemzeti szocialistákkal való kibékülés érdekében léptek porondra.

Egyhónapi fogházra ítélt a kolozsvári hadbíróóság egy határátlépő németországi menekültet

Cluj-Kolozsvár, augusztus 30. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári hadbíróóság szüneti tanácsa érdekes ügyet tárgyalt. A vádlottak részére elkerített helyen tőpörödött, őszbecsavarodó, öreg zsidó menekült áll. Langraf Lajosnak hívják. A hadbíróóság ezredes-elnöke felteszi az' obligált kérdéseket. Németül:

Elnök: Langraf Lajos vádlott tudjare, mivel van vádolva?

Vádlott: Tudom, Azzal vádolnak, hogy átszőktem mindennemű irás nélkül a román határon. Tekintetes bíró urak, tekintetes elnök ur! 1919-ben Szibériában élttem. Gyermekemmel, családommal. Aztán jött a szovjet. Elkobozták vagyonomat. Menekülni kellett. Németországba menekültem. Véletlenül éppen Németországba. Tekintetes elnök ur! En végig csináltam a háborút. En tudom, mi a polgár kötelessége az állammal szemben. En teljesítettem kötelességemet, Németországban élttem. Aztán jöttek a barnaingesek és nekem megint jönnöm kellett. (Szavai sirásba fulladnak). Az ősz hadbíró-ezredes látható sajnálkozással és meghatódottsággal figyelt a vádlott szavait, ismétlé:

Elnök: Maga minden irás nélkül jött a román határon keresztül. Minden igazoló irás nélkül. . .

Vádlott: Muzsály volt menekülnöm. Nem maradhatam. Nem követtem el semmit. Nem gyilkoltam, nem raboltam. . . Jönnöm kellett, Menekülnöm kellett. Tizennégy év után.

Elnök: Hány éves?

Vádlott: Hatvanéves vagyok, kérem és családom van. . .

Elnök: Hogy szőkött Romániába? És miért pont ide?

Vádlott: Gyalog jöttem. Nem volt más választásom. A terrorlegények naponta hozták házamba a felszólítást, hogy minél előbb távozzam, Menekülnöm kellett. . .

A megrendítő vallomás után Cáluger katonai ügyész kéri a vádlott megbüntetését. A hadbíróóság ítéletre vonul, majd: egyhónapi börtönrre ítélt a hadbíróóság ítélotanácsa Langraf Lajos németországi zsidó menekültet, mert minden igazoló irás nélkül átszőkött a román határon. A büntetést kitölti. De legalább megmenekült a barnaingesektől, Mikor a teremből kivezetik, boldogan ad hálát, hogy végre megmenekült.

Kommunista-pert tárgyalt a temesvári törvényszék

Az országos kommunista összeesküvés egyik vádlott csoportja a vádlottak padján

Timisoara-Temesvár augusztus 30. Az Uj Kelet tud. Ismeretes, hogy julius végén a temesvári sziguranca országos kommunista összeesküvésben indította meg a vizsgálatot. A vizsgálat adatai szerint az országos kommunista összeesküvés központja Temesváron volt. Ezel az összeesküvéssel összefüggő az a kommunista per is, mely most zajlott le Contantinescu-Alexandrescu szüneti táncs előtt.

Ebben a perben szereplő vádlottak augusztus 3-án kerültek rendőrkézre. Ekkor három detektív megjelent Hévízi Ferenc kardostelepi lakos lakásán. Itt tetten érték Gluvakov Andrást, aki egy másolt jelentést tartott a kezében. Gluvakov és egy másik fiatal munkás, valamint a rendőrség emberei között dulakodásra került a sor, végül azonban letartóztatták a két vádlottat. Rajtuk kívül letartóztatták még Horváth Jánost, Puskás Juliát, Florea Györgyöt, Herman Zoltánt, Kraszinov Pált, Faur Györgyöt és Pap Ferencet. Ezeknek a vádlottaknak a tárgyalása zajlott le a temesvári törvényszék előtt.

Elsőnek Horváth Ferencet majd Puskás Juliát és Florea Györgyöt hallgatták ki a bíróság. Valamennyien tagadták, hogy kommunista összeesküvésben vettek volna részt. Arról panaszkodnak, hogy a rendőrségen súlyos terror árán kényszerítették őket, hogy beismerő vallomást tegyenek. Különösen Herman Zoltán mondott súlyos dolgokat a rendőrség ellen. Felmutatott egy véres inget, mint dokumentumot és azt állította, hogy a rendőrség emberei megfenyegették, hogy ugy bánjanak vele, mint Encsel Mórral, akit ő akasztottak fel.

Ezután a többi vádlott kihallgatására került a sor. Mindnyájan egyforma eréllyel utasították vissza az ellenük emelt kommunista vádat. Ezután kihallgatták a rendőrség embereit. Viti-an bűnügyi főnök, Puian és Toma komiszárok vallomásukban előadják, hogy a rendőrségen senkitem bántottak és

a jegyzőkönyveket rendben készítették a tanuvallomások során.

Anasztazescu ügyész a Marzescu törvény alapján a vádlottak súlyos megbüntetését kéri.

A védő dr. Burger Ernő volt. Kifejté, hogy ebben az esetben szó sem lehet rendszeres kommunista összeesküvésről, mert hiszen a vádlottak nem is ismerik egymást és legnagyobb része nem is ismeri a kommunista ideológiát.

A bíróság csütörtökön hirdeti ki az ítéletet.

Az Uj Kelet könyvlegyzéke

Körmeendi: Ind. 715	82 L
Szenderkényi Anna: Felszabadultak	32 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
M. Miklós cár bizalmas levele: Szerelmem és tragédiám	56 L
Heltai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500.ik emelet	40 L
B. Russel: Kina	90 L
Kassák Lajos: Angyal föld	65 L
Jarnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L
Wells: A láthatatlan ember	32 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wreen urunk	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Kotajev: A sikkasztók	44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfikorona	44 L
Szinyai Zoltán: Aranykarika	44 L
Bojer: A nagy éhség	44 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem	44 L
Heltai Jenő: Álmokháza	44 L
Smeljov: A pincér	44 L

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, Telefon: 9-77.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ára 140 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltés (10 lej) előzetes beküldése mellett.